JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. **Zaturdag, 28 Augustus.** **N°. 69.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij V. H. NOMAN, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. *f* 12,50.
„ „ „ „ *Java*.................. „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*.......... „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Benoemd:

...sistent-resident van Sambas (Wester-afdeeling van Borneo), de secretaris der residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar, *N. Hofstede.*

...controleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur in de assistent-residentie Benkoelen, de gezaghebber van Mokko-Mokko *W. R. Winter.*

Goedgekeurd:

Dat door den resident van Ternate,

BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE TERNATE,

is ontslagen:

...ervol, wegens vertrek, als lid, *E. W. T. F. Preusser*, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

is benoemd:

Tot lid, *A. V. Amiot,* kapitein, militair commandant aldaar.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie *W. Milar.*

Verleend:

...tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie *J. C. Steenbergen.*

Bekendmaking.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen ...dag den 30sten Augustus aanstaande, des morgens te 9 ... in het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder ...lijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ... *dienst.*

BUITENZORG,
19 Augustus 1858.

De Kapitein-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van September.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in September, den 9den ... vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, ... het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op ...dag, den 8sten September aanstaande:
's avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz. enz.
...middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton ...now.

...sident van Batavia maakt, met referte aan de door den ... producten en civiele magazijnen geplaatste advertentie in de Javasche Courant van den 12den Julij no. 56 en 7 ... no. 63, aan belanghebbenden bekend, dat overeenkomstig ...bij gestelde voorwaarden, door hem op Zaturdag den 28sten ..., des morgens te 10 uren, voor 's lands kleeding- en provisiepak... alhier publiek zullen worden verkocht:
... 100/120 realen stofgoud, afkomstig van Bandjermassin, en
... /120 picols Japansch staafkoper.

De kolonel, directeur der genie en inspecteur der sappeurs, maakt ..., dat op den dertienden September aanstaande zijnde Maandag, ...'s ochtends te negen uren, overeenkomstig het reglement van aanbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), ten burele van den assistent-resident te Japara, door den kapitein, eerstaanwezend ...der van Samarang, zal gehouden worden eene publieke uit...ding voor de levering te Samarang van *een duizend* (zegge ...) koijangs kalk, ten behoeve der geniewerken te Banjoe-Bi... ...het aanstaande jaar 1859.

Ten burele van den administrateur der tinmijnen te Jeboes (eiland Banka) benoodigd zijnde een klerk op een tractement van *f* 75 's maands, zoo worden degenen, die naar die betrekking wenschen te dingen en daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, uitgenoodigd, zich, onder overlegging van getuigschriften, met *franco* brieven te wenden tot den wd. Directeur van Financien.

VENDUTIEN.

Op Maandag en Dingsdag, 30 en 31 Augustus, voor het woonhuis en de toko van mevrouw *Coquelin,* op Rijswijk, door *Cassalette & Co.*

en

Op Maandag, à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Dingsdag, den 31 Augustus, à 2 pCt. vendusalaris, op het plein der Javasche Bank, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Woensdag, den 1 en Donderdag, den 2 September, voor het woonhuis van wijlen den pangerang *Sarief Hamiet*, op het Molenvliet, door *van Slooten, Morgan & Co.*

en

Op Woensdag, à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

en

Op Donderdag, à 2 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Vrijdag, den 3 September, voor het commissiehuis van Gebrs. *Roselje & Co.*

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het plein der Javasche Bank, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van de chinesche vrouw *Tan Tiatnio.*

Door de agenten der Soerabaija weezen- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen den heer *Christiaan Louis Daniel.*

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 25 tot en met den 27 Augustus 1858.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. Groen, van Rotterdam.

HOTEL WILLEM II. de Bont, van Batavia. — M. J. Hanssens en F. Donkers, van Samarang.

JAVA HOTEL. W. E. Frowein, van Soeracarta. — J Speenhoff, van Dadap.

Vertrekkende Personen.

De luitenant-generaal *de Stuers.* — *van der Meer Mohr.*

Advertentiën.

Getrouwd:

P. VAN WEELDEN, *Sergeant-Majoor der Art.*
met
Mejufvrouw W. C. L. LINDEMEIJER.

BATAVIA, den 19den Augustus 1858. (2444.

Getrouwd:

J. A. DE BRUIJN.
en
S. E. DE LA RAMBELJE.

BATAVIA 21 *Augustus*, 1858. (2437)

Bevallen van een' ZOON, de geliefde echtgenoot van C. C. SCHäFTLEIN.

SAMARANG, 16 *Augustus* 1858. (2420)

Heden beviel van eene DOCHTER, *M. Bösch, Thieme.*

AMBOINA, 18 *Julij* 1858. (2463)

Bevallen van eene DOCHTER, *P. J. Eilbracht, Tiedeman.*

GOENOENG SINDOOR, 19 *Augustus* 1858. (2418)

Bevallen van eene DOCHTER, *F. J. Peereboom, de Lange.*

BANJOE-BIROE, 23 *Augustus* 1858. (2477)

Bevallen van eene DOCHTER, *M. J. J. de Lange, Wiggers van Kerchem.*

BATAVIA, 25 *Augustus* 1858. (2466)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON *M. C. van Mourik. Sibbold.*

WELTEVREDEN, *den* 26 *Augustus* 1858. (2462)

Te *Soerabaija* is op den 12den Augustus 1858 overleden, *Josephine Antoinette Mulder*, geliefde en diep betreurde gade van

B. P. MARTENS.

(2470) *Eenige kennisgave.*

Op den 29sten Junij ll. overleed te Voorburg, onze geliefde Behuwdmoeder, de Weduwe *A. C. M. Bik*, geb. *van Lier.*

Uit aller naam,
VAN BERCKEL BIK.

BATAVIA, 25 *Augustus* 1858. (2439)

Wederom werd ons ouderhart diep getroffen door het verlies van een onzer lievelingen. Onze oudste dochter, *Wilhelmina Eugenia Bianca*, oud bijna 17 jaren werd ons heden door den dood ontrukt.

C. F. J. JAEGER. en
F. JAEGER, *de Vries.*

BATAVIA 26 *Augustus* 1858. (2454)

VENDUTIE

Maandag, 30 Augustus 1858,

à 4 pCt. Vendusalaris,

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van diverse Lijnwaden, Hangstolpen, Chineesch offerpapier, Staal, Kruidnagelen, Notenmuscaat, **20** krandjangs Suiker, Hammen, Provisien en Dranken, Gouden Zilverwerken, Brillanten en Diamanten, **5** praauwen, **16** groote Singapore-balken en ten **11** ure precies van de ondervolgende vastigheden, als:

1 perceel gelegen op **TOKO TIGA**, verponding No. 1161.

en 1 dito dito **Kampong Baroe** of **Auranusgracht**, verponding No. 1975. (2430)

De Menschenjagt. (slot.)

Het opperhoofd echter, dat sedert eenige oogenblikken in diep gepeins verzonken was, stond op, naderde ... zonder een woord te zeggen, sneed zijn touwen ... en zeide toen:

»Sta op!»

Clark gehoorzaamde. Het opperhoofd onderzocht ... op zijn geheel ligchaam, betastte zijne spieren, ...en enz., knikte toen tevreden met het hoofd en zei ...chend:

»Gij zult wel goed kunnen loopen.»

Clark begreep wel, wat hij in den zin had. Hij was goed bekend met de Indianen, om niet te weten, ... het er dood eenvoudig alleen om te doen was, ... drijfjagt op hem te houden. Clark, zeer koelbloedig van aard, antwoordde dadelijk:

»Gij vergist u, ik loop zeer slecht.»

»Maar gij zijt sterk,» hernam het opperhoofd. »Gij hebt eene volle knie en sterke borst.»

»Dat is wel mogelijk, maar dit,» en hier wees hij ...eene holte in zijn heup, het overblijfsel van eene ...d, door een geweerkogel veroorzaakt, »dit heeft mij ...t lang het voordeel ontnomen, dat gij veronder... dat ik bezit.»

»Goed,» hernam het opperhoofd, »wij zullen u dan ...honderd passen vóór geven; ontkomt gij, des te beter voor u,» en dit zeggende voerde hij Clark tot op dien afstand van de Indianen weg.

Zoodra hij zich vrij gevoelde, begon Clark uit alle magt te loopen. Op het ontzettend geschreeuw der menigte afgaande, meende hij, dat de vijand hem reeds op de hielen zat.

Hij vloog meer dan hij liep, en was zelf over zijne kracht en vlugheid verbaasd. Hij moest meer dan eene mijl loopen, eer hij den oever kon bereiken van de Missouri, die hij wilde overzwemmen, waardoor hij althans een groot deel zijner vijanden een hinderpaal in den weg zou leggen, die hen noodwendig moest ophouden. Was het echter waarschijnlijk, dat hij zoo ver zou komen? het scheen de menschelijke krachten verre te boven te gaan. Tot overmaat van ramp was de prairie vol struiken, die zijne voeten en beenen openscheurden. Hij durfde het hoofd niet omwenden, uit vrees, al ware het slechts een seconde van den voorsprong te verliezen, dien hij zoo behendig verkregen had en waarvan zijn leven afhing.

Toen echter het geschreeuw der Indianen steeds flaauwer werd, begon hij eenige hoop te krijgen en, na lang aarzelen, waagde hij het even om te zien. Eenige der vlugste loopers waren ongeveer honderd schreden van hem verwijderd; het opperhoofd was een van de voorsten en hield een lange lans gereed, om naar hem toe te slingeren.

De ongelukkige Clark gevoelde nu zijn moed herleven. Hij rende met verdubbelde inspanning voort, tot het bloed hem uit neus en mond over de borst gudste. Hoe meer hij de rivier naderde, des te duidelijker hoorde hij het opperhoofd achter zich. Een tweede maal omziende, ontwaarde hij zijn onvermoeiden vijand op hoogstens vijftig schreden van zich af. Hij bleef eensklaps staan en wendde zich snel om, vast besloten, zijn leven tegen dien enkelen te verdedigen.

De Indiaan, niet weinig verbaasd over deze onverwachte wending, wilde eveneens blijven staan, om zijne lans te werpen, doch zijne voeten in de struiken verward rakende, viel hij. Clark gevoelde zich nu met nieuwe krachten bezield; als een leeuw sprong hij, vóór deze kon opstaan, op zijn vijand toe, rukte hem de lans uit de hand, stak haar door zijn ligchaam in den grond, en begon toen weêr uit alle magt te loopen.

Toen de Indianen hun opperhoofd bereikten, bleven zij een oogenblik staan, en hieven bij het lijk een wanhopig gehuil aan. Clark maakte zich dezen tijd ten nutte, om een boschje aan den oever te bereiken, rustte daar een oogenblik uit en sprong toen in de rivier. Weldra was hij bij een eilandje, dat zoo digt met struiken begroeid was, dat het een ondoordringbaren schuilhoek aanbood, waarin hij zich dan ook verborg.

Naauwelijks was hij een weinig bekomen, of hij vernam aan den oever het woest geschreeuw der India-

OP DE VENDUTIE

van Maandag 30 dezer,

zullen almede worden verkocht:

HR. No. 4. 1 kist 5/9 Maddapollams.
" No. 22. 1 " 6/9 dito.—
" No. 39.41. 43 & 49. } 4 " 6/9 ruwe Calicots.

(2451) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op de Vendutie

van Maandag 30 dezer,

zullen almede worden verkocht:

EEN PARTIJ OUD BLADKOPER,

afkomstig van het Schip ***Jeanette,*** kapt. Visser.
2 balen **Wollen Hemden.**
30 dozijn **Merino-Hemden.**
Scheepsbrood, enz. (2475

VENDUTIE

wegens vertrek:

Op Maandag 30 en Dingsdag 31 Augustus,
in het Modemagazijn van Mevrouw *Coquelin,*
op *Rijswijk* door

CASSALETTE & Co.

Van diverse **Modewaren,** waaronder eenige kisten dagelijks verwacht wordende Zijden en Satijnen Stoffen, Hoeden, Mantilles, Barèges, Mousselines, Handschoenen, Mitaines, Koussen, Bloemen, Linten, Entredeux, Strookjes, Kanten, Franjes, Agrementen, Bijouterien en eene menigte Broderiën, Borduurwol, Estramine, Violen en Strijkstokken, etc. etc.
Alle deze goederen zullen bij kleine kavelingen verkocht worden, en zijn **Zondags** te voren voor een ieder te bezigtigen.

verder:

Toko Kasten, Huismeubels, Spiegels, Schilderijen, Lampen, en ander Huisraad. (2445)

Vendutie

Dingsdag, 31 Augustus 1858,

à 2 pCt. Vendusalaris,

op het plein der Javasche Bank,

DOOR

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van **130** bijzonder fraaije en groote

SUMBAWA **PAARDEN,**

waaronder verscheidene Spannen wagen-paarden en rijpaarden, pas aangebragt per *Fatul-maim*, en van af heden op voornoemd plein te bezigtigen. (2432)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 31 dezer,

ten huize van Mevrouw **COQUELIN,**

zullen nog worden verkocht:

8 KOEBEESTEN waaronder

4 MELKGEVENDE. (2469

Vendutie

Op Woensdag den 1 September 1858.

Voor het Commissiehuis van

Abeelen Dennison en Co.,

van Lijnwaden, Engelsche Zadels, Wagentuigen, Boter, Haantjes Bier.

Voor rekening van belanghebbenden:

12 balen **Goenie Zakken,** min of meer beschadigd.
2440)

---

nen. Door de bladeren heen, zag hij eenigen in het water springen en naar het eilandje zwemmen.

Na eenige vruchtelooze nasporingen, verwijderden zij zich weder en legerden zich aan den oever, waar zij het overige van den dag doorbragten met om het lijk van hun opperhoofd, dat zij daarheen hadden gesleept, te weenen en te jammeren.

Welk een angstvollen dag bragt de ongelukkige Clark door! Hij was echter gered, en deze gedachte deed hem alle wonden en vermoeijenissen vergeten.

Toen het duister werd en de Indianen hunne vuren uitmaakten, om zich ter rust te begeven, sloop hij omzigtig uit zijn schuilhoek, en zwom een goed eind weegs de rivier af, tot waar hij meende aan land te kunnen gaan, waarop hij, zoo snel hij kon, den ganschen nacht doorliep, tot hij den volgenden morgen, uitgeput van inspanning, koude en honger, een jagerskamp bereikte, waar hij verpleegd werd, gelijk zijn toestand vorderde.

Gelijk gereedelijk te begrijpen is, zag Clark voor het vervolg van deze gevaarlijke jagt af.

In de straten van St. Louis ontmoette hij op zekeren dag eenige zwartvoeten, die hem herkenden, doch zich wel wachtten, in de drukke stad den dood van hun opperhoofd aan hem te wreken. (*Redactie*)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Woensdag 1 September voor rekening van belanghebbenden verkoopen:

J. S. EN ZN., No. 126, 135, 145, **3 balen koffijzakken.**
E. J. 92
A. J. C. 113, 118, 119, 125, 133, 136 } **7 balen ruwe drills,**
F. J.
A. J. C. 148, **1 kist 6/4 madapollams,** gelost uit het schip *Jacoba Christina,* kapt *J. C. Berk,*
H. v. L. EN C. **2 kisten batik sarongs,**
" **1 kist** " **kain pandjang,**
gelost uit het schip *Petronella Catharina* en **35 balen hollandsche koffijzakken,** alles min of meer door zeewater beschadigd.

2478) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Woensdag, 1 September 1858,

voor het Woonhuis van wijlen den Pangerang SARIEF HAMIET

op het Molenvliet

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Van Mahonij- en andere houten meubelen, Spiegels en Schilderijen, Kroon-, Hang-, Tafel- en Muurlampen, Tapijten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Keukengereedschappen, 1 Draaiorgel, 1 Engelsche klok, 2 stellen Gambelangspel, voorts nog 5 Rijtuigen, 3 spannen Wagenpaarden, Tuigen etc. (2433)

VENDUTIE

Donderdag 2 September 1858,

voor het woonhuis van wijlen den Pangerang

SARIEF HAMIET

op het Molenvliet

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.

Van diverse Goud- en Zilverwerken, Diamanten en Brillanten, waaronder 3 brillanten Ringen van 7, 5 en 4 karaat, 1 Pending met 100 diamanten, Keizerlijke hoga; voorts nog diverse Krissen en Pieken met goud en zilver gemonteerd, waaronder bijzondere soorten van verschillende landen en plaatsen etc.
2434)

Vendutie

Vrijdag den 3den September 1858,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & CO.

van Boter en Kaas, Kramerijen, divers Glaswerk, fijne Madapollams, Katoen piqué, Sokken en kousen, Handschoenen, 13 kisten **imit: Batik Kain-Pandjangs en Slendangs enz. enz.** (2480)

VENDUTIE

Op last van den Heer **Consul-Generaal** van Frankrijk zal

op Maandag den 6 September 1858,

in een der Recherche Pakhuizen aan de kleine Boom door

JOHN PRYCE & Co.,

verkocht worden à 4 pCt. vendusalaris

voor rekening van belanghebbenden de ondervolgende goederen, gelost en afkomstig van het Fransche schip **NICOLAS CÉZARD,** als

diverse **Provisien** en **Dranken,** waaronder
c.c. **400 Bl. Conserves.**
21 Vaten Spek.
26 » Meel.
21 » Beschuit.
16 » Wijn.

Verder **Stengen, Rondhouten, Ankers** en **Kettingen,** oud en nieuw **Touwwerk, 45 Zeilen, 1 Sloep, 1 Jol** enz. enz.
Alles te bezigtigen in bovengenoemd Pakhuis.
(2443).

Op een nader te bepalen dag,

zal wegens vertrek publiek worden verkocht:

Een huis gelegen op het Koningsplein hoek van de Gang Scott.
Een huis gelegen in Gang Scott naast de Armeniaansche Kerk.
Een huis dito dito.
Een dito dito in de Gang Boentoeng (Koningsplein).
allen verhuurd en inmiddels uit de hand te koop.
Nadere informatien te bekomen bij Mevrouw de Weduwe **Walshe,** Gang Scott en bij de ondergeteekenden.

(2476) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Verkrijgbaar bij de Ondergeteekenden:

1e kwaliteit Samarangsche **Wagentuigen.**

(2474) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

HOUT-VENDUTIE.

Op Donderdag den 2 September 185

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & Co.

à 2 pCt. Vendu-Salaris,

van eene groote partij zwa

DJATTIEHOUTEN BAL

Pas Ontpakt:

een factuur

FRANSCHE SPIEGEL

van verschillende Dimensiën, van 114
tot 180 op 114 centimètres.

2449) CASSALETTE EN

Ontvangen:

Een factuurtje

FRANSCHE GOUDEN CYLINDER HOROLO

van GONTARD & Co., te *Parijs*

loopende 14 dagen.

(2479) CASSALETTE EN

Per Fransch Schip JESSORE,

Direkt uit Parijs ontvangen, een factu

BRONZEN EN VERGULDE VOORWERPEN,

als: **Statuetten,** naar de modellen van de beroe
Meesters vervaardigd, Presse-Papiers, Coffrets, In
kers, Bongeons, Elégante Waaijers, Ecrans, pra
Schilpadden Etagère-Voorwerpen, Surprises, Nec
res, Mosaique Toilet-Neccessaires voor Dames,

EEN FACTUUR

naar den ouderwetschen stijl vervaardig eikenho
Likeur-Kelders, Lessenaars, Inktko
Lepeldoosjes, enz.,
ECRINS met 18 zilveren Ruolz Couver
accessoires, Mail-Koffers.

Bij

OLISLAEGER, *Juwelier en Gouds*
2435 *Rijswij*

HORLOGERIE. BIJOUTE

V^OR. THONNÉRIEUX,

En face les M. M. OUDART.

Previent le public qu'il vient de recevoir par la
dernière une facture composée de

MONTRES, CHAINES et CLEFS de MONTRE

Parures, Demi Parures, Bracelets fant
Sautoirs et Chaines Sultane,

venant des fabriques de ***Paris.***

MAIL- EN REIS-KOFFE

Soliede en gemakkelijk ingerigt.

Ontvangen bij

W. J. OLLAND,

(2423) NOORDWIJK, tegen over 't *Java*

Verkrijgbaar:

Versche Sourabaija Aardappelen, pas a
bragt.

à Contant.

Bij

(2436) A. C. M. MEI
Scheepsleveranci

JOLIS OBJETS DE FANTAI

pour Cadeaux.

Chez

(2419 M. JA

Per JESSORE

Ontvangen:

FROMAGE GRUIJÈRE.

Tafel-Amandelen, Rozijnen, Macaroni, Ver
Vijgen, Pruimen, Gelée's Assoitis, Olijven op Zout,
Petits Pois, Asperges, Celerij au Jus, Juliënne, Sar
Truffels en Champignons, Bessen en Frambo
Vruchten op Water en op Brandewijn, beste Wij
Absinthe Suisse, Jamaica Rhum, Muscaat Wijn, H
tern, Madera, Rhijnwijn, Champagne, beste vat
Wijn, Bourgogne, Chambertin enz. enz.

(2422) LEROUX EN

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, 30 Août 1858.

...représentation du Cinquième mois de l'abonnement.

...IZZA DE GRENADE,

...opéra en 4 actes, musique de *Donizetti.*

Incessamment:

...LES FILLES DE MARBRE,

Grand drame.

...tude: *l'Étoile du Nord*, opéra-comique. — *La Vie de Bohème*, drame.

...des coulisses pendant les représentations ...répétitions est expressément interdite.

Le spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

...TIMENT de laine, poudre de *Newbolt.*

Chez

M. JANET.

...RESTAURATIE.

Woensdag, 1 September.

Erwten Soep.

F. TENTEE, geb. *Joukes.*

...*Ondergeteekenden zijn Ontvangen:*

...IJZEREN KINDERLEDIKANTEN,

...rieks prijzen zullen worden opgeruimd.

...opruiming van een aantal stellen: Cristal Glas- ...wagen- en Bendielantaarns, Gibushoeden, Reis- ...etwerken, Stellen Presenteerbladen, Gordijn- ...Russisch Linnen enz. tot verminderde prijzen.

LOURAN & VAN WALCHREN.

...RESTAURATIE.

...'s morgens 6 uur verkrijgbaar: BOUILLON, ...en THEE, en blijft geopend tot des avonds 6 ...uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

F. TENTEE,
Joukes.

Volks-Leesbibliotheek

van de

...ppij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indie.

...vengemelde Inrigting is à *f* 2.— ver- ...krijgbaar gesteld het werk getiteld:

VOLKS-LETTERKUNDE.

Uitgegeven door

...de Vriend van Armen en Rijken,

...ende onderscheidene verhalen op godsdien- ...kundig en wetenschappelijk gebied.

Namens de Commissie voor de Volks-Leesbibliotheek:
C. J. WESTERMANN, *Secretaris.*

...tig dahlia-rood **VELOURS D'UTRECHT** ...met **daarbij behoorend Passement.**

Verkrijgbaar bij

Gebr. ROSELJE EN Co.

Siápa soeka beli

...00 RINGIET BOERONG

dengan

...00 oewang mâs Blanda

...ama toewan

H. M. VAN DORP.

Heden Ontpakt:

...en prachtige **Fransche Spiegels**

...IN RIJK VERGULDE LIJSTEN,

...ensien der glazen, 204 bij 120 Ned. Dm.

GEBRS. ROSELJE EN Co.

...PALEMBANGSCHE ROTTINGMATTEN.

Bij

MUNDER.

Eene kleine partij echte

HAVANVAH SIGAREN,

verkrijgbaar:

(2485) ABEELEN, DENNISON EN Co.

TE KOOP voor *f* **875,—**

Een geheel nieuwe **BENDIE**, met Eng. Olie-bussen en Eng. Veeren, benevens drie hardloopende **Bendie-paarden** en Eng. Tuig met Pleet gemonteerd.

Nadere informatien te bekomen bij den Uitgever van dit Blad.

BATAVIA, 25 Aug. 1858. (2453)

TE KOOP **100,000**

Goede DAKPANNEN.

Bij

LEVERT EN Co.

BATAVIA, Augustus 1858. (2451)

Er wordt TE KOOP of TE HUUR gevraagd:

EENE GOEDE MELKGEVENDE KOE,

liefst Bengaalsch ras.

Adres bij

(2428) LANGE EN Co.

EEN HUIS TE HUUR

Gang Chaulan. 2421

OP VOORDEELIGE VOORWAARDEN

TE KOOP **Een HUIS**

op **BATOE-TOELIES**, bevattende zes Kamers, vele Bijgebouwen, ruime Stalling enz., allen van steen met pannen gedekt.

Te bevragen bij

(2467) Mr. TOLLENS.

Met vergunning van het Gouvernement is

H. FREEMAN,

DENTIST, dagelijksch in het Java Hôtel te spreken van des morgens 9 tot des namiddags 3 uur.

(2413.

De Officier van Gezondheid 1ste klasse BROEKMEIJER,

woont op het **Koningsplein**, in het huis vroeger bewoond door den Heer *Ridder de Stuers*, naast de woning van den Heer *Poolman.* (2429)

OUDERS EN VOOGDEN.

Eene in Nederland, te 's Gravenhage gevestigde beschaafde Prot. familie, die drie eigen kinderen gemanieerd opvoedt en doet onderwijzen, wenscht ook de zorg en opvoeding op zich te nemen van een paar kinderen van in Ned. Indie wonende **Ouders** of **Voogden,** welke alsdan op eene der voornaamste scholen in de residentie in verschillende talen en wetenschappelijke vakken onderwijs kunnen genieten en ter plaatsing op de militaire of burgerlijke academie te *Breda* of te *Delft*, dan wel, een van 's Rijks hooge scholen, kunnen worden opgeleid en gevormd, en zulks op *zeer aannemelijke voorwaarden.*

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij

(2471) H. M. VAN DORP, *te Batavia.*

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 September.

(2455)

De Heeren **C. E. G. Büsing, L. A. H. Schröder, C. Schultze, H. H. G. Vaupel** en **C. F. E. Schwabe,** zijn sedert primo Julij jl., de deelgenooten der firma ***Büsing, Schröder & Co.,*** te Batavia en te Singapore, blijkens akte voor mij verleden den 25sten Julij jl., No. 124.

(2464) J. R. KLEIJN,
Notaris.

BATAVIAASCH PRAAUWENVEER.

Een Vijfde Storting van 15%,

zal in de eerste helft van *September* van de Aandeelhebbers gevorderd worden.

De Commissarissen,
W. POOLMAN.
(2383) W. CORES DE VRIES.

Bataviasche Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.

In de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, gehouden den 25sten Augustus jl. is benoemd: Tot mede Directeur, de heer **P. A. Van Beresteijn,** ter vervanging van wijlen den heer *T. H. Zimmerman.*

De Directeur,
(2447) G. SUERMONDT.

Oost-Indische Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.

In de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, gehouden den 25sten Augustus jl. is benoemd Tot kommissaris, ad interim, de heer **J. M. Tiedeman,** ter vervanging van wijlen den heer *T. H. Zimmerman.*

De Directeuren,
G. SUERMONDT.
(2446) A. R. J. CRAMERUS.

Oost-Indische Maatschappij van Administratie en Lijfrente.

Deze Maatschappij, daartoe door het eigenaardige harer inrigting, meer dan anderen in staat gesteld, blijft steeds vaceren tot het overnemen van Administratiën en het voeren van geldelijk beheer, op de volgende billijke voorwaarden, als:

Bij overname 1 pCt. **van alle gereede gelden** en de waarde van effecten of goederen.

Bij overgave 1 pCt. als boven,

en verder 5 pCt. van het bruto bedrag der **Jaarlijksche renten of Provenuen,** door de Maatschappij ontvangen wordende.

Zijnde het bestuur alhier gemagtigd, bij het aanvaarden van aanzienlijke Administratiën, omtrent boven vermelde Provisie van overname, in zoodanige billijke schikkingen te treden, als het belang der zaak mogt vorderen.

De Maatschappij voornoemd (Kantoor Batavia)

V. J. VAN DOLDER } *Administrateuren.*
(2448) G. SUERMONDT }

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDEN sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 's jaars.

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ½% »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ½% »

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1% »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1½% »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1% »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(2297) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR BRAND- EN LEVENSVERZEKERINGEN.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen,** zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*
(2298) W. MAJOR en Co., *Passaroeang.*

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

kunnen door *mannen* en *vrouwen* en op elken leeftijd gerustelijk genomen worden; derzelver werking is zacht maar bepaald en zeker. Daar zij in alle deelen des ligchaams doordringen, zoo dienen zij ter wegneming van elke ziekte, en bijzonderlijk voor lever- en maagkwalen, gal, enz. Zij zuiveren volmaakt het ligchaam, en derzelver uitwerksels in gevallen van **aandrang** van het bloed naar het hoofd en borstkwalen kunnen niet genoegd worden gewaardeerd. Om kort te gaan, er zijn weinig ziekten en kwalen, die bij eenige volharding in het gebruik, aan derzelver weldadigen invloed kunnen weêrstaan.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Souracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok.
» Samarang » H. L. de Lyon, V. H. Noman. Kolf. & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (2414)

JOURNAL DES DEMOISELLES.

Edition avec **Supplément,** contenant

1°. **Modes de Paris.**
2°. **Tapisserie et Broderie.**
3°. **Musique.**
4°. **Gravures.**
5°. **Litterature, poësie etc.**

No. 1 à 7 en verder per mail à *f* **17** per jaar, te bekomen bij

(2437) H. M. VAN DORP, *te Batavia.*

Koninklijke Steendrukkerij

van

C. W. MIELING, te *'s Hage.*

GELITHOGRAPHIEERDE PORTRETTEN,

naar DAGUERREOTYPIE en PHOTOGRAPHIE.

Het is meer en meer een algemeen gebruik geworden om van afwezige of overleden Betrekkingen Portretten in Lithographie te doen vervaardigen. Sedert eenige jaren, heeft de Ondergeteekende er zich bijzonder op toegelegd, om zoodanige Portretten, op de meest uitvoerige wijze, naar Daguerreotypen en Photographien te vervaardigen, en reeds heeft hij vele derzelver Gelithographieerd, waaronder meerdere voor *Indië*.

Thans zijne Steendrukkerij uitgebreid hebbende, en door de nieuwe wijze van **KLEURDRUK IN OLIEVERW** is hij in staat PORTRETTEN **geheel in Kleuren gedrukt** te kunnen leveren, welke wedijveren met de schoonste Miniatuur-Portretten.

Mogt men hem **Portretten te Litographieeren** willen opdragen, zoo behoeft men maar, hetzij de *Daguerreotype* of *Photographie* over te zenden, en hij levert daarnaar ***Gelithographieerde Portretten*** in ieder verlangde grootte, hetzij geheel in Kleuren of alleen in Zwart gedrukt.

C. W. MIELING.

's HAGE, 1 Maart 1858. 2458)

Echt **hard Oost-Indisch** SMITH ELDER **LAK.**

AARDGLOBES met Hollandsche tekst, 93 duim omtrek.

BRIEVEN-ENVELOPPES geele Amerikaansche en ordinaire.

Echte **DAS-PENSEELEN.**

Extra **Roode POTLOODEN** en **Conté KRIJT.**

Ontvangen bij

(2468) VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

Ten kantore van C. G. BOONENKAMP, *te Rotterdam,*

zijn in de afgeloopene 235ste STAATS-LOTERIJ getrokken de volgende

KAPITALE PRIJZEN:

No. 11593, een Half Lot van den Hoogsten Prijs van . . . . . . ***f* 100,000.**
» 8665, een Geheel Lot . . » **25,000.**
» 19151, ... » **25,000.**
» 5179. . . . . » **20,000.**
» 14186, ... » **5,000.**
» 19137, ... » **5,000.**
» 17544. Premie. . . . . . » **3,000.**

met een menigte prijzen van ***f* 1000** en daar beneden, waaronder ten kantore van VAN HAREN NOMAN EN KOLFF te *Batavia* en *Samarang:*

No. 5651 een Heel Lot van ***f* 1000.**
» 5678 » » » » **400.**

LOTEN voor de **237ste STAATS-LOTERIJ** (trekking in *November* aanstaande) zijn te bekomen:

Een Heel Lot ad ***f* 100.—**
Een Half » » **50.—**
Een Vijfde » » » **20.—**

Te Batavia en Samarang, bij

(2239, VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

BOEKBINDERIJ EN LINIEERDERIJ

van

VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Onder toezigt en medewerking van eenen bekwamen ***Europeschen binder*** worden bij de Ondergeteekenden voortdurend

Banden in alle formaten en genres vervaardigd,

eenvoudig of rijk verguld. Bij partijen tegen zeer billijke Prijzen.

KANTOORBOEKEN GELINIEERD,

op verlangde formaten en op soliede wijzen gebonden waartoe

Hollandsche en Fransche Papiersoorten,

van de grootste formaten zijn ontvangen bij

(2142 VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij

(2369) VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

ELASTIEKE BALLEN

van diverse grootte, wederom te bekomen.

Bij

(2389) VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

Boekhandel Lange & Co.

Ontvangen:

Bomhoff. Nieuw groot woordenboek der Nederlandsche taal.

Hildebrand. Camera obscura, vijfde druk, 1858.

Jonathan. Waarheid en Droomen.

nog voorhanden:

Illustration 1858, om geregeld per mail te verzenden. (2472

Per Mail ontvangen:

Iets over Handel en Scheepvaart *f* 2,—.

Mr. **R. W. J. C. Bake.** Verhandeling over den hedendaagschen opstand in Britsch-Indië *f* 2,50.

id. Een woord over de verhooging van het plantloon op Java *f* 2,—.

Mr. **H. C. Blume.** De toekenning van regt op verblijf in Nederlandsch-Indië *f* 5,—.

Chinesche aanteekeningen omtrent Nederlandsch-Indië *f* 3,—.

Mr. **H. D. Levyssohn Norman.** De Britsche Heerschappij over Java en onderhoorigheden, 1811-1816, *f* 7,—.

Dr. **D. Koorders.** De Krizis in Indië en hare oorzaken en de middelen om haar te boven te komen *f* 2,—.

G. Umbgrove. Iets over Indië en bijzonder voor het leger *f* 2,50.

J. J. C. Santhagens. Versnelde gemeenschap tusschen Java en Nederland, met eene plaat *f* 3,—.

Dr. **J. Bosscha.** Het behoud van arbeidsvermogen in den Galvanischen Stroom *f* 3,—.

Le Bon Jardinier. Almanach pour 1858 *f* 10,—.

Te *Batavia* bij

(2426) VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

Houders van het Cognossement aan Order over:

CvH } N°. 1/12, 12 Kisten
Barther Sian, } **Wijn.**

aangebragt van *Amsterdam*, per **Petronella Catharina**, kapt. T. HAGEN, worden verzocht zich bekend te stellen, bij

de Agenten,

(2450, DE WEERDT, RUYL EN Co.

Houders van Cognossementen

over onderstaande Goederen, geconsigneerd aan Order, uit *Nederland* aangebragt met het Ned. schip ***Calypso***, kapitein D. R. NOLLES, en afgeladen door de Heeren **BUNGE & Co.,** gelieven zich bekend te stellen bij de ondergeteekenden.

H 4668/72. 5 kisten }
H 4726/27. 2 » } **Katoenen Doeken.**

2417) B KOPERSMIT EN Co.

Door mijne ongesteldheid en plotseling vertrek naar Nederland met het schip **„Stad Assen"**, verhinderd geworden zijnde van al mijne vrienden persoonlijk afscheid te nemen, roep ik hun bij deze een hartelijk vaarwel toe.

(2415) A. SCHAAP.

STOOMGELEGENHEID.

Naar Samarang en Soerabaija,

per stoomschip ***PALEMBANG***, op den 1e September a. s., om weder dadelijk via *Samarang* naar *Batavia* terug te keeren.

Naar Samarang, Soerabaija, Makasser, Timor en de Molukkes,

24 uren na aankomst der Overlandmail.

Naar Pontianak en Singkawang,

omstreeks den 8sten September a. s.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 28 *Augustus* 1858. (2486)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch Campagne Barkschip

JACOBA EN CHRISTINA,

gevoerd door kapt. J. C. BERK.

Dit schip is uitmuntend ingerigt en uitgerust tot overvoer van Passagiers en voerende een' bekwamen scheepsdokter.

Genoemde Bodem zal na in den Oosthoek beladen te zijn, omstreeks begin van October de reis van hier aanvaarden.

Adres bij den Gezagvoerder, te Samarang bij de heeren *Dorrepaal en Co*, te Soerabaija bij de heeren *Schimmelpenninck en Co.* en alhier bij

de Agenten

(2460) HAAGER EN SCHUURMAN.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Ned. snelzeilend Campagne fregatschip

KANDANGHAUER,

gevoerd door kapt. W. ZEELT,

hebbende uitmuntende inrigtingen tot overvoer van Passagiers.

Adres bij den Gezagvoerder, te Soerabaija bij de heeren Schimmelpenninck en Co. en alhier bij

de Agenten

(2459) HAAGER EN SCHUURMAN

VRACHT EN PASSAGE NAAR SA

per het Ned. Schip

JEANETTE,

Kapitein ***T. Visser,***

om den 29sten dezer derwaarts te vertrekken.

Adres bij

De Agenten

2416) B. KOPERSMIT

VRACHT EN PASSAGE NAAR SOURA

Wordt aangeboden met het

NEDERLANDSCH SCHI

EUROPA,

kapt. J. G. TROMP,

om in het laatst der volgende week te zeilen.

(2484) REIJNST EN V

BATAVIA.

In den morgen van eergisteren, is Z. E. de G neur-Generaal, met gevolg, van *Buitenzorg* te hoofdplaatse aangekomen.

— Sedert de aankomst der laatste landmail verspreidt zich hier het gerucht, dat in Nederland rijke benoemingen op til zouden zijn. Men melijk weten, dat de heer *Rochussen* tot gezant, de heer *Duijmaer van Twist* tot Minister van en de heer *Van Zuilen van Nijevelt* tot Gouver neraal van Ned. Indië zouden benoemd worde hopen, dat de verspreiders van zoodanige berig te voren wel van de waarheidsliefde hunner b zullen overtuigen en waarschuwen tegen ligt geloof.

— Kapitein Strömberg van het zweedsche s stralië berigt, dat hij het zweedsche schip M welks vermoedelijk vergaan wij in ons nomm 21 Augustus ll. melding maakten, den 28 Mei T straat heeft zien passeren, en den volgenden dag, a zijde van genoemde straat met alle zeilen in to ontwaard. Het is dus te vermoeden, dat vaartuig, lekkaadje bekomen hebbende, in een ne havens van Australië is binnen geloopen.

— De djoeragan van de praauw *Sampan*, v manap, verhaalt, dat hij gisteren avond, van P tenga komende met eene lading brandhout, hoogte van Tandjoeng-priok, een hevigen sto sterken stroom vergezeld, heeft doorgestaan, w de praauw omgeslagen en met de lading is ge bij welk ongeluk echter geene menschenlevens treuren zijn.

— Blijkens een, bij de Javasche Courant va gevoegden, staat van het rijstgewas op Java, oogst in Buitenzorg, de Preanger-regentschappe ribon, Tagal, Japara, Rembang, Soerabaija, Prob Bezoeki, Patjitan en Kediri over het algeme gunstig afgeloopen, en stond het nog niet geo was onder ultimo Julij, in Bantam, Batavia, Pekalongan, Samarang, Pasoeroean, Banjoewan joemaas, Bagelen, Kadoe en Madioen gunstig. residentien Djocjocarta en Soeracarta waren geene opgaven ontvangen.

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 27 Au Maandag, den 23 dezer, is te Tjilangkap in deeling, een van Tjiandjoer komende koelie me Natta, bij het baden in de rivier aldaar, verd Zijn lijk werd des namiddags, een eind beneden teruggevonden.

Woensdag daaraanvolgende hadden wij hier ee selijk onweder. Een zestienjarig jongeling, Ti naamd, werd, bij de kampong Soekaradja, d bliksem gedood. Overigens heeft men van gee lukken gehoord.

Soerabaija, 21 Augustus. Dezer dagen heeft landsche huishoudster van een der wachtmeest cavallerie alhier, zich door middel van een sch van het leven beroofd; ijlende koortsen wo oorzaak van deze zelfmoord opgegeven.

— In den namiddag van Donderdag den 19de omstreeks 5 uren, werd eene praauw *Tjemplon*, van hier naar Sumanap, beladen met diverse g ter waarde van p. m. *f* 15000,— door de hoog in de nabijheid der dessa Sawoean, district Jeng 1, onder Soerabaija, op strand geworpen en tot brijzeld.

De goederen, die gedeeltelijk aan alhier woo Arabieren toebehooren, zijn door behulp der den grootendeels gered, en door tusschenko politie onder bewaring gesteld.

Menschenlevens zijn hierbij niet te betreuren.

(*Soer.*

Soerabaija, 23 Augustus. Men meldt ons v djokerto, dat, in den morgen van den 19de nabij de suikerrietvelden der fabriek Gemp Chinees, zijnde koelie van den amfioenpachter, is vermoord geworden. Den verslagene was den strot afgesneden.

De vermoedelijke dader, zijnde de loerah Sappi, is bereids in hechtenis genomen.

(O

— Gedurende de maand Julij 1858 is aan de- en uitgaande regten op Java en Madura o eene som van *f* 538,606 : 27.

De ontvangst over de eerste zeven maanden jaar bedraagt . . . . *f* 4,65

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten . . . . . . *f* 855,331 : 22[5]

Aan terugbetaalde regten » 52,726 : 92

———————— » 908,

Zuivere ontvangst *f* 5,74

Gedurende de eerste zeven maanden van 1858 ontvangen dan over dien tijd in 1856 *f* 212,67 *minder* dan in 1857 *f* 297,155 : 14[5].

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 28 Augustus 1858, No. 69.

Banjoemaas. — Het Nederlandsch Indisch barkschip ...r, toebehoorende aan de firma *Paine, Stricker & Co.* *Batavia,* en gevoerd door *J. C. Kruijmel,* is den 8sten Augustus vastgeraakt op de zeebank, dwars van *Ka-...bollong.* Niettegenstaande alle aangewende pogin... ondersteund door van *Tjilatjap* gezonden hulp, is ... niet gelukt het schip weder vlot te krijgen.

Van de lading, bestaande uit 400 koijangs gouver...ments zout, zijn reeds 60 koijangs van boord gehaald, ...ijl het vooruitzigt bestaat, dat nog 40 koijangs ...n behouden worden.

Het overige acht men verloren. De inventaris is ...otendeels behouden.

Palembang. — Gedurende de maand Julij, was de han... op de hoofdplaats niet zeer levendig.

Riouw. — Eene, den 30sten Junij ll., met brieven van ... naar *Bangkalis* (*Siak*) gezondene sampang is, op ...terugreis, nabij het eiland *Padang*, door eene gewa...de praauw, bemand met een 25 tal Boeginezen, aan...vallen. Na al de ammunitie verschoten te hebben, ...st men voor de overmagt der aanvallers bukken ...op het eiland de vlugt nemen, met achterlating van ...vaartuig, waarin eene lilla benevens een geweer ...het garnizoen te *Bangkalis.*

...an het eiland *Padang* zijn de beroofden drie dagen ...in eene kleine praauw, weder te *Bangkalis* aan...komen.

...en van daaruit ingesteld onderzoek in de kreken ...vaarwaters der omliggende eilanden leverde geen ... van de boosdoeners.

De marktprijzen waren, onder ultimo Julij, als volgt:

Gambier (1ste soort)	per picol	2:70	sp. mat	
id. (2de id)	„	„	2:35	„
Peper, witte		„	12:50	„
id. zwarte	„	„	6:30	„
Rijst, gemiddeld	„	„	4:90	„
Varkensvleesch, levend	„		19 reaal.	

...t de binnenlanden werden aangevoerd:
...660 picols rijst, 5,226 pikols padi, 65 pikols ka-... 19 pikols getah karet, 8 pikols getah pertja en ...thails stofgoud.

Het zoutdebiet bedroeg in die maand 58 koijangs en ...picols. Aan inkomende en uitgaande regten werd ...vangen ƒ 3,938:56.

In sommige streken der beneden divisien, hebben de ...en-aanplantingen veel door regen geleden. De meeste ...uchten vielen af, vóór dat zij rijp waren. Op an... plaatsen zijn de aanplantingen door het ongedierte ...schadigd.

Onder de uitheemsche katoensoorten, stond de *Boyds ...ic katoen* vooraal zeer gunstig.

De bevolking is overal bezig met het omkappen der ...en op de boschgronden, die moeten dienen tot ...aanleggen van ladangs op rijstvelden.

Eenige kwaadwilligen hebben getracht, om de doeson ...*awar* in de *Kikim* te verontrusten, waarin zij ech...door eenige pradjoerits en doesonbewoners zijn ...hinderd.

(*Jav. Cour.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Londen, 7 Julij. Een voorwerp aan Mungo Park ...ord hebbende, is op eene zeldzame wijze door den ...ant Glover, die aan de Baikies expeditie langs ...Westkust deelnam, in veiligheid gebragt geworden. ... hij namelijk in een door inboorlingen bewoond ...p kwam, in welks nabijheid Mungo Park den dood ..., ontmoette hem een oud man, die hem een oud ... toonde, hetwelk sedert vele jaren in zijn bezit was ...at logarithmen bleek te bevatten, voorzien van tabellen ...aanteekeningen, door Mungo Park eigenhandig geschre... De oude man vroeg voor dit boek eene zeer groote ..., veel grooter dan de luitenant betalen kon. Na zich ...acht te hebben, haalde deze zijn zakmes te voorschijn en ... den ouden man, wat hij van dit instrument dacht. ... verzoeking kon de Afrikaan niet wederstaan, zoo... de luitenant voor een zakmes in het bezit kwam ...het kostbare boek.

De jongste der vijf dochters van koning William ...en van mrs. Jordan is den 5den Julij, na eene kort...ige ziekte, overleden. Zij werd den 5den November ... geboren en trad in 1830 met den burggraaf Talk... in het huwelijk, uit welken echt een zoon, thans ...ein L. W. Carry, geboren werd. De overledene ...als eene niet onverdienstelijke schrijfster bekend. ... laatste in dit jaar verschenen werk was een roman, ...r den zonderlingen titel *Chow-Chow*.

Volgens den *Times* is de strijd, door Engeland on...nomen om Indië te heroveren, ten einde gebragt, ...rden, indien niet zooveel Europeanen aan de wer... van het brandende klimaat van Azië voortdurend ...ijn blootgesteld, de togten der troepen in dat land ...belang voor Engeland verliezen. Of velen dit op...mus van den *Times* deelen, meenen wij zeer te mo...betwijfelen. Wij voor ons gelooven, dat de toestand ... Britsch Indië nog op verre na niet zóó is, dat men ...veenigen grond van „de herovering" van dat land ...spreken. De *Times* echter doet opmerken, dat de ...and thans beperkt is tusschen een klein gedeelte van ...stroomgebied van den Ganges en den daarmede gelijk...enden oever der Jumna, en het blad beweert, dat de ...handelingen, die slechts verschijnen, om op de aanna...ing der troepen het hazepad te kiezen, niet meer te ...chten zijn. Hunne mondbehoeften zijn verteerd, hun ...ogsmaterieel is hun achtereenvolgens ontnomen, en de ...erstand, dien de muitende inboorlingen nog bieden, ...niets meer dan een guerilla-oorlog- (niets meer!! Of ...nje ook zoo loszinnig over een guerilla-oorlog zou ...eken!)- met geen ander doel, dan het leven te verde...en van hen, die een zwaarwigtig deel aan den op...and genomen hebben. Ware het land in vrede, voegt het blad er bij, dan zou Engeland evenveel manschappen verliezen, om de jakhalzen en wilde zwijnen uit te roeijen, die de *jungles* van Rohilcund, Oude, Behar en Doab bevolken, als de laatste roovers te bedwingen, die gewapend door het land zwerven. Groot-Brittannië bezit thans in Indië een effectief leger van 166,000 man, waarvan 45,000 engelsche soldaten, en een artillerie-park van 353 stukken, en met deze magt, oordeelt de *Times*, kan de opstand bedwongen worden! — Van deze gelegenheid maakt het blad gebruik, om op nieuw de meening te uiten, dat Engeland het einde der vijandelijkheden in Indië zeer zou bespoedigen, indien het, door alle mogelijke middelen, de inboorlingen trachtte te overtuigen, dat zij vertrouwen kunnen hebben in Engelands beloften van lankmoedigheid, en dat alleen aan dezulken geene genade zal worden verleend, die zich aan misdaden hebben schuldig gemaakt, die onmogelijk vergeven kunnen worden.

Den 5 Augustus zal koningin Victoria te Cherbourg aankomen en ontvangen worden door den keizer en de keizerin, die den dag te voren Parijs zullen verlaten.

— Volgens mededeelingen van verschillende kanten, heeft de parijsche conferentie thans o. a. bepaald besloten, dat één senaat voor de twee vorstendommen Moldavië en Wallachije zal worden ingeteld, waarvan trouwens onze correspondent reeds berigt heeft gezonden. Voorts moeten jl. Zaturdag, in de zevende zitting, nog verscheidene bepalingen zijn vastgesteld, allezins geschikt om de meeningen der vereenigings-vrienden en die hunner tegenstanders tot toenadering te brengen. Fuad-pacha is met de tot stand gebragte regeling zeer tevreden. Naar men zegt, zal de conferentie hare verdere werkzaamheden eene maand schorsen en, na verloop van dien tijd, de te Weenen tusschen de Donau-oever-staten gesloten overeenkomsten, betreffende de vaart op deze rivier, in behandeling te nemen. Men voegt er bij, dat de ottomanische gevolmagtigde deze vacantie te Londen zal gaan doorbrengen.

Parijs, 6 Julij. In de hooge politieke sfeer begint het van lieverlede kalmer te worden. Heden ontvangen wij uit Weenen geruststellende tijdingen. De taal der oostenrijksche bladen, die alles behalve verzoenend tegenover Frankrijk was, is ten eenenmale veranderd. Terwijl nog voor eenige dagen de fransche regering in die organen beschuldigd werd door buitensporige eischen tot den oorlog aan te zetten, wordt heden gezegd, dat al de moeijelijkheden zijn uit den weg geruimd, ten gevolge van de concessiën, die de mogendheden zeer wijselijk aan elkander hebben gedaan. Door den europeschen vrede op deze wijze te bestendigen, zal de conferentie ook in het belang van de welvaart der Moldaviërs en Wallachyers hebben gearbeid.

Bij voortduring verneemt men, uit alle oorden onzes lands, de gunstigste berigten betreffende den oogst. De rijzing der graanprijzen baart dus verwondering, maar als men nagaat, dat de tijding der laatste door de Franschen behaalde overwinning eene daling ter beurze te weeg bragt, moet men waarlijk niet verrast wezen over genoemde rijzing!

De *Morning Herald,* verontwaardigd over de *Patrie,* die voor eenige dagen een artikel tegen de engelsche politiek had geleverd, vindt geen beter argument, dan de redacteuren van genoemd parijsch blad in het algemeen *de Azteken der parijsche pers* te noemen.

Reeds voor eenige weken sprak ik u over den grooten twist tusschen de koekbakkers en de broodbakkers, doordien deze laatsten, op het gebied der eersten komende, koek en banket bakken en verkoopen. Nog duurt die twist, en de koekbakkers, bij den parijschen gemeenteraad geen ondersteuning vindende, hebben een klagt bij den keizer ingediend. Mij dunkt, dat de koekbakkers zelven aan de zaak een einde kunnen maken door ook broodbakkers te worden.

Amsterdam, 8 Julij. Zoo als men weet, heeft Engeland een tuin in Zuid-Holland, waaruit het zeer vroeg in het voorjaar en tot begrijpelijke ergernis van allen, die juist nog geen staat- en landhuishoudkundigen zijn, ontvangt: aardappelen, aardbezien, allerlei soort van fruit, komkommers, in het kort, alles wat maar zoo in den smaak valt van John Bull, die, het moet gezegd worden, zeer goed weet wat lekker is en daarvoor ook niet op een cent ziet.

Het is dus steeds eene belangrijke vraag: „hoe staat het gewas van allerlei aard in dien engelschen tuin?" en daarop kunnen wij dit antwoord geven:

Hoewel niet alles op die gezegende plek gronds bovenmate gunstig mag heeten, heeft men er echter overvloedige reden tot tevredenheid. De vroege- of zomeraardappelen zijn klein van stuk, vooral op kleigrond, maar op duin- of zandgrond staan zij zoo welig en frisch, dat men er aan twijfelen zou, of er inderdaad wel zoo lang droogte heerschte. Het graan staat er welig en belooft nog volle airen, indien het niet door rampen wordt geteisterd. De tuinvruchten, waaronder de aardbezien eene eerste plaats bekleeden, loonen vrij overvloedig zorg en moeite, hoewel de zoo even genoemde lekkernij klein van stuk bleef. De aalbes, niet karig van tros aan de takjes, lijdt echter door de schier verzengende zonnestralen, alsmede van den schralen noordewind. De perenboom zal eene karige, de appelboom eene milde opbrengst leveren, terwijl de druif, als de ziekte haar niet weder bezoekt, een overvloed belooft, zoo als in eenige jaren niet gezien werd.

Wat de groenlanden betreft, vele die hoog zijn gelegen, kan men als het ware hooren snakken naar regen; het hooi, reeds gewonnen, is hard en uitermate dor en veel daarvan mist den aangenamen geur, dien het gewoonlijk heeft; het is daarom te verwonderen, dat de melkgeefster nog bleef wat zij is, dat is, beter dan die van Delft en Schieland.

— De levantsche boot heeft te Marseille berigten gebragt van Candia van 30 Junij. Vier bataillons versterkingstroepen, van Constantinopel afgezonden, waren te Canea ontscheept, doch de nieuwe gouverneur, Sami pacha, en de keizerlijke firman, waarbij de concessiën worden bekrachtigd, door de commissarissen der Porte aan de christenen gedaan, waren nog niet aangekomen. Admiraal Hassan-pacha, gouverneur *ad interim,* had de Turken, bewoners van het eiland, die de wapens hadden opgevat, opgeëischt, de door hen bezette forten te ontruimen. De inboorlingen hadden geweigerd, voorgevende de wraak der christenen te duchten. Bij het vertrek van den post, drong Hassan-pacha er op aan, dat zij aan zijne bevelen zouden gehoorzamen.

Berigten van de Syrische kust, van 26 Junij, houden in, dat de gisting in den Libanon voortduurt. De Porte heeft een commissaris tot de bergbewoners afgezonden, om bekend te worden met de grieven der bevolking tegen den emir.

NEDERLAND.

De volgende circulaire is, door de directie der Ned. Handel-Maatschappij, aan hare stemgeregtigde deelhebbers toegezonden.

Amsterdam, 21 Junij 1858.

Wij hebben de eer u uit te noodigen tot de bijwoning eener algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers in onze maatschappij, welke, op Woensdag 21 Julij e. k., des namiddags ten 1 ure, in het locaal *Zeemanshoop*, ter dezer stede zal gehouden worden.

Het is ons voornemen aan die vergadering het navolgend besluit ter aanneming voor te stellen:

„De algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers in de Nederlandsche Handel maatschappij.

„Gehoord de voordragt der directie.

„Gelet op art. 14, 15 en 18, § 3 van de artikelen van overeenkomst.

„Magtigt de directie tot het sluiten eener leening, groot *vijf milioen gulden*, rentende 4 pCt. 's jaars en aflosbaar op 30 Junij 1874 of vroeger, ter keuze van de directie."

Ter toelichting van dit voorstel, zij het ons vergund uwe aandacht op het volgende te vestigen.

De eigen handel onzer maatschappij, die gedurende de laatste jaren een zoo aanmerkelijke uitbreiding erlangde, en ook voor hare deelhebbers niet zonder vrucht bleef, kan, naar onze overtuiging, op den duur bezwaarlijk gedreven worden met de middelen, die ons thans ten dienste staan.

Nogtans aarzelen wij niet hier onze overtuiging uit te spreken, dat die handel niet alleen behoort te worden voortgezet, maar dat ook de uitbreiding daarvan op den weg onzer maatschappij ligt en van groot belang kan zijn voor Nederlandschen handel en nijverheid; terwijl hij ook voor de deelhebbers voordeelen zal kunnen opleveren, al worden zij ook, bij elke vermeerdering van de eigene zaken der maatschappij, aan meerdere handelskansen blootgesteld.

Wij hebben hierbij in de eerste plaats het oog gevestigd op onze Nederlandsche Oost-Indische bezittingen. Dat zich aldaar nog schatten bevinden, die slechts kapitaal en bekwame handen vereischen, om rijke bronnen van voordeel te worden, is van te algemeene bekendheid, dan dat wij daarbij zouden behoeven stil te staan. Trouwens nog onlangs werd, door de *Staatscommissie, betreffende Europesche kolonisatie in Nederlandsch Indië*, daarop met nadruk gewezen. Wij hebben ons in de laatste jaren reeds bij herhaling beijverd, om de kapitalen onzer inrigting aan het toenemen der productie van Nederlandsch Indië dienstbaar te maken en, door tot eene billijke rente gelden ter leen te verstrekken en tevens de consignatie der producten naar de Nederlandsche markt te bedingen, hebben wij getracht de belangen van de grondeigenaars en planters, die van Nederlands handel en scheepvaart, en die onzer deelhebbers, zooveel mogelijk te vereenigen. Er blijft nogtans ruime gelegenheid om, hetzij op die wijze, hetzij in nieuwe ondernemingen, gelden met vrucht te plaatsen, zonder dat dit eenigen nadeeligen invloed behoeft uit te oefenen op de aanwending van ons maatschappelijk kapitaal in het belang der inlandsche nijverheid, dat ons steeds voor den geest blijft staan bij onze betrekkingen met Nederl. Indië.

In de tweede plaats meenen wij uwe aandacht te mogen bepalen bij den katoenhandel. In onze pogingen, om in Nederland weder eene markt te vestigen van dit in den laatsten tijd aldaar zoo zeer verlaten en toch zoo belangrijk stapel-artikel, zijn wij aanvankelijk niet ongelukkig geslaagd. De in den aanvang geledene verliezen zijn door latere winsten ruim vergoed en in den regel zijn de, op onze veilingen bedongene, prijzen in verhouding geweest tot die van de hoofdmarkt, die, gelijk men weet, te Liverpool gevestigd is. Reeds voorzien zich de Nederlandsche spinnerijen bij voorkeur bij ons, en het valt niet te betwijfelen of, wanneer wij op dien weg onafgebroken voortgaan en trachten onze veilingen nog vollediger te assorteren, zij ook in toenemende mate de aandacht van het buitenland zullen tot zich trekken en tevens tot oprigting van nieuwe spinnerijen hier te lande aanmoedigen.

Wij zouden nog op meerdere takken van onzen handel kunnen wijzen, waarvan het behoud en zoo mogelijk de ontwikkeling wenschelijk is, als de handel in wol, met welker aanvoer van de Kaap de Goede Hoop en Australie door ons reeds op vrij groote schaal proeven werden genomen, de betrekkingen met Ceylon, van waar in de laatste jaren reeds bij herhaling gemengde ladingen producten werden ontvangen; de aanvoeren van huiden van Zuid-Amerika en meer andere, doch wij vertrouwen, dat het reeds aangevoerde voldoende zal zijn, om aan onze deelhebbers een denkbeeld te geven van de wijze, waarop wij de fondsen, die men ons wil toevertrouwen, zouden wenschen aan te wenden.

Nog onder den levendigen indruk van de noodlottige gevolgen, welke uitgebreide handelszaken kunnen na zich slepen, wanneer zij niet door een daaraan geëvenredigd kapitaal worden ondersteund, maar tevens overtuigd dat, wanneer groote kapitalen op solide wijze in den handel worden uitgezet, daarvan op velerlei wijze voordeel kan worden getrokken, hebben wij niet geaarzeld eene poging aan te wenden, om, door aanvrage van nieuwe fondsen, onze middelen tot het drijven van eigene zaken uit te breiden.

Het sluiten van eene leening, aflosbaar tegen het einde van het tegenwoordig charter der maatschappij, of zooveel vroeger als wij dit raadzaam mogten achten, komt ons voor de geschiktste weg te zijn ter bereiking van ons oogmerk.

Wij hebben allen grond, om te vertrouwen, dat de belangstelling van de Nederlandsche kapitalisten in den bloei van ons Vaderland en zijne Kolonien genoegzaam zijn zal, om onze schuldbekentenissen tot een bedrag van vijf millioen guldens te plaatsen; doch het is geene onverschillige zaak, op welken voet dit geschiedt en het maakt dan ook nu reeds het onderwerp onzer ernstige overweging uit, hoe het best, casu quo, de verwezenlijking van onze plannen te verzekeren. Vooraf echter roepen wij hierop de goedkeuring in van de algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers in onze maatschappij, en verzoeken met vertrouwen daartoe ook uwe medewerking.

De Directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij,
DE MONCHY, *President*
DE CLERCQ, *Secretaris.*

— Men verneemt, dat eene aanvrage om concessie voor de Zuiderspoorwegen, ter verbinding van Rotterdam en België met den linker Rijnoever en met Maastricht, is gedaan door eene combinatie van Nederlandsche ingezetenen, en wel uit de provincien Utrecht, Noord-Braband, Limburg en Zeeland. De aanvrage is onderteekend door de volgende heeren: IJ. Suermondt, te Utrecht; uit Zeeland: G. J. Sprenger, president van de kamer van koophandel en lid der prov. staten van Zeeland, te Middelburg; mr. M. F. Lantsheer, regter en lid der gemelde prov. staten, te Middelburg, en J. G. J. van den Bosch, mede lid der prov. staten, te Wilhelmina-dorp; — uit Noord-Braband: Rouppe van der Voort, wethouder te 's Bosch; mr. F. G. J. baron van Rijckevorsel van Kessel, raadsheer te 's Bosch; en J. G. baron van Hugenpoth, griffier bij de regtbank te 's Bosch; — uit Limburg: jhr. Michiels van Verduijnen, lid der prov. staten van dat gewest en regter te Roermond, mr. A. Thisser, lid der prov. staten, te Roermond; L. Bloemarts, lid der prov. staten en burgemeester van Weert; — en eindelijk door den heer P. J. Landrij, lid van den gemeenteraad van 'sHage. De aanvrage bevat de lijnen: van Vlissingen naar Roosendaal; van Breda naar Tilburg en 's Hertogenbosch; van Tilburg naar Eindhoven en naar Venlo of Roermond; van Venlo of Roermond naar Maastricht; — met de voorkeur voor de lijnen: van Tilburg naar de grenzen in de rigting van Turnhout; en van 's Bosch naar Nijmegen en Arnhem. De lijn van Rotterdam langs Dordrecht tot Breda is niet in de aanvrage begrepen, maar men is bereid daarvan de uitvoering op zich te nemen of zich met de tegenwoordige aanvragers daarover te verstaan.

— Men verneemt, dat door vijf leden van de statengeneraal uit onderscheidene provincien, zijnde heeren Regout, Strens, van Sasse van IJsselt, Paspoort van Grijpskerke en Slicher van Domburg, eene nota bij de regering is ingezonden tot ondersteuning der aanvrage, om concessie voor eene spoorweglijn door de zuidelijke provincien.

— Z. K. H. de prins van Oranje, zijne studien aan de hoogeschool te Leiden geeindigd hebbende, heeft eene commissie door den akademischen senaat daartoe benoemd en aan wier hoofd zich de rector magnificus bevond, den 28sten Junij, op eene plegtige wijze, aan Z. K. H. het diploma als doctor in de regten, honoris causa, overhandigd.

ENGELAND.

Er is besloten, dat de *Leviathan* eene geregelde dienst zal doen tusschen Europa en Amerika. Portland, in den staat Maine, dat in verbinding is met het spoorwegnet, zal de haven in Amerika zijn, Holyhead of Liverpool, die in Europa, welke door de *Leviathan* met elkander in verbinding zullen worden gebragt. Men hoopt, dat het traject regelmatig in zeven dagen zal afgelegd worden, en jaarlijks zal men zeven of acht reizen heen en terug maken. Men schat de netto opbrengst van elke reis op £ 17,700; bij welke berekening men heeft aangenomen, dat men telkens 2109 passagiers aan boord hebben zal, berekend tegen eene vracht van £ 21, £ 12 en £ 6 voor de eerste, tweede en derde plaatsen. Het rapport der directeuren rekent, dat de *Leviathan* elk uur 16 knoopen zal kunnen afleggen.

FRANKRIJK.

De werkzaamheden in de havens van het keizerrijk worden nog steeds met denzelfden ijver voortgezet. Dezer dagen zijn weder twee linieschepen, de *Baijard* en de *Duguesclin*, elk van 80 stukken, van stoommachines van 450 paardenkrachten voorzien. Wanneer de werkzaamheden zoo krachtdadig voortgezet worden, dan heeft de Fransche marine binnen kort geen enkel groot oorlogschip meer, hetwelk niet met zeil- en stoomvermogen is toegerust. Die bedrijvigheid bepaalt zich intusschen niet uitsluitend tot Cherbourg. De minister van marine heeft althans weder bevel gegeven, om den arbeid aan het nieuwe bassin te Rochefort met alle kracht voort te zetten, waaruit men wil afleiden, dat de keizer voornemens is, bij gelegenheid zijner reis naar Brest, tevens de werken te Rochefort in oogenschouw te nemen. De hertog van Cambridge en verscheidene andere hoofdofficieren der Britsche landmagt hebben eene speciale uitnoodiging ontvangen ter bijwoning van de feesten te Cherbourg.

— Te Parijs is eene naamlooze brochure verschenen, onder den titel: *Keizer Napoleon III en de Roumanische Vorstendommen*, die denzelfden uitgever heeft als de bekende brochure *Napoleon III en Engeland*, waarvan de heer de Laguéronnière gezegd werd de schrijver te zijn en die thans ook als zoodanig genoemd wordt. In eerstgemelde brochure, wordt vooral tegen Oostenrijk te velde getrokken en de stelling ontwikkeld, dat Frankrijk niet groot en niet rustig kan zijn, zoolang Oostenrijk niet buiten staat gesteld wordt, Frankrijk bij de eerste nederlaag op de hielen te zitten, even als dit plaats had in 1813, toen Oostenrijk den eersten slag aan een door eene ramp getroffen vijand toebragt. Wat Engeland betreft, zijne staatslieden kenmerken zich, volgens die brochure, door onmagt en zwakheid, ten gevolge waarvan zij een voor dat land verkeerden weg inslaan. Van de Unie der Donau-Vorstendommen sprekende, zegt de schrijver, dat die vereeniging door de gevolmagtigden op het congres was aangenomen onder voorwaarde, dat die gewenscht wordt door de bevolking. Welnu, die bevolking heeft dien wensch kenbaar gemaakt. Frankrijk mag dien dus niet in den wind slaan. Turkije wordt overigens in de brochure niet gespaard: het zal nimmer voor de stem der rede zwichten, het zal zelfs zijn waar belang niet begrijpen, het is zeer zwak en zwicht alleen voor de overmagt.

— Naar men reeds vroeger zeide, zou de vice-admiraal Jurien de la Gravière niet lang in de Adriatische zee blijven, maar zich weder onder de bevelen van den admiraal Romain Desfosses stellen, om zijn vorigen post bij diens escader op nieuw te aanvaarden. Naar men wil, zou hij daar ook veel beter op zijne plaats zijn dan ter reede van Ragusa. Hij zal aan boord van de *Algesiras*, die nu voor de Dalmatische kust ligt, terugkeeren, terwijl dit vaartuig aldaar door het stoomfregat *Isly* zal vervangen worden. Naar die verandering in den rang van het schip te oordeelen, zou men het er voor kunnen houden, dat de moeijelijkheden aanvankelijk beginnen te verminderen. Welligt dat de fregatten aldaar binnen kort voor korvetten zullen plaats maken. In geval van nood, of eigenlijk wanneer de kwestie tot meerdere verwikkelingen mogt leiden, zou men eer een geheel escader naar de Adriatische zee zenden; terwijl men er hier zelfs over hoort spreken, dat er zich alsdan ook zeker Russische schepen in die wateren zouden laten zien.

— Men leest in de *Presse:* Nu de regering zich zoo ernstig bezig houdt met de verbetering van het lot der openbare schoolonderwijzers, is het niet onbelangrijk, aan te toonen, dat het schoolwezen in Frankrijk nog veel te wenschen overlaat. Immers is het in het oog loopend, dat in onderscheiden gedeelten van het rijk, de ijverige pogingen der laatste twintig jaren in deze aangelegenheid zulke onbeduidende resultaten hebben opgeleverd, dat er b. v. in het departement Arriege dit jaar, onder de 2231 lotelingen voor de krijgsdienst, 1214, en dus meer dan de helft waren, die niet konden lezen en schrijven.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Beijeren van den 4den Julij, dat de bisschop Deinlein, van Augsburg, waarschijnlijk tengevolge van het reeds eenigen tijd bestaande gerucht, dat in Augsburg eene vrijmetselaars-loge zal worden opgerigt, in eene kerkelijke verordening zijn anathema tegen de vrijmetselarij heeft uitgesproken. Aan allen, die boeken over de vrijmetselarij lezen, deze begunstigen, of in de orde worden opgenomen, wordt de absolutie geweigerd. Alleen aan den paus blijft het in speciale gevallen overgelaten, aan zulke zondaren de absolutie te geven.

— Naar men uit Eisenach verneemt, zijn van de stad Geisa 2/3 gedeelten afgebrand. Bijna alle openbare gebouwen, kerken en synagogen zijn een prooi der vlammen geworden. De schade is naauwelijks te berekenen. Ook hebben eenige menschen hierbij het leven verloren. Men hoort ook veel van het afbranden van bosschen.

— Het huwelijk van den kroonprins van Napels met de Beijersche prinses Marie zal, tegen het aanstaande najaar, voltrokken worden.

— Mevr. Ida Pfeiffer is dezer dagen van hare reis naar Madagascar, over Londen, te Berlijn aangekomen. Zij verkeert in lijdenden toestand en is sedert eenige dagen door eene soort van klimaat-koorts aangetast. Vermits hare middelen, door de reis en de gevangenschap onder de barbaren, eenigermate schijnen uitgeput te zijn, heeft het bestuur van het algemeene ziekenhuis te Berlijn hare opneming en verpleging in dat gesticht op billijke voorwaarden toegestaan.

— De lust tot landverhuizing in Zuid-Duitschland, alsmede langs den Midden-Rijn, is bereids zeer verminderd. Behalve de ongunstige berigten, die van de meeste der vroegere landverhuizers uit Amerika zijn ontvangen, draagt tot deze vermindering ook veel bij, dat, ten gevolge van het gebrek aan handen, tegenwoordig in Duitschland de handwerkslieden en boerenknechten bijna het dubbele dagloon van vroeger verdienen.

ZWITSERLAND.

De jongste berigten uit Zwitserland, luiden met opzigt tot de droogte, zeer ongunstig. Er is in den afgeloopen winter zeer weinig sneeuw gevallen, en dat weinige is meerendeels gesmolten, zoodat de Rijn van daar weinig toevoer van water te verwachten heeft. Zonder sterken en aanhoudenden regen, zal men dien stroom weldra, op verschillende punten, droogvoets kunnen passeren.

— In de ophanden zijnde bijeenkomst der Zwitsersche Nationale vergadering, zullen de volgende kwestien ter behandeling komen: de volledige afzondering der cantons Tessin en Graauwbunderland van de geestelijke jurisdictie der Lombardijsche bisschoppen; de volledige verhindering van aanwervingen voor vreemde dienst; de verbetering van het postwezen, in overeenstemming met de nieuwe spoorweglijnen; het nemen der meest gepaste maatregelen ter verbetering van het vaarwater des Rijns; de beslissing der kwestie wegens de verbanning of internering der politieke vlugtelingen, wijders het toestaan van een jaarlijksch crediet van 150,000 fr. voor groote militaire oefeningen der bondstroepen.

ZWEDEN.

Uit Stockholm wordt berigt, dat de zes vrouwen, die voor eenigen tijd, wegens overgang tot de katholieke kerk, zijn veroordeeld tot ballingschap, den 23sten Junij naar Koppenhagen zijn vertrokken, ten einde zich aldaar met der woon te vestigen.

ITALIE.

Volgens berigten uit Rome zijn, op den heiligen sacramentsdag, de staatkundige gevangenen in het fort Pagliano met hunne bewakers handgemeen geworden, waardoor het aan verscheidene der eersten gelukt is te ontsnappen. Hun aantal wordt op twintig geschat; intusschen zijn reeds meer dan de helft op nieuw gevat geworden. Een der hoofdleiders is een voormalige hoedenfabriekant, die zich reeds tijdens de Romeinsche republiek als een groote vijand der pauselijke regering deed kennen.

— Men schrijft uit Napels van den 11den Junij, betreffende de uitbarsting van den Vesuvius: De gloeijende lavastroomen, overdekt met een donkerkleurig sc... dat uit de verte gezien, door de gestadige afwisseli... tinten, voor het oog allerlei fantastieke vormen do... staan, zijn sedert drie dagen met een schrikbarend ... toegenomen. Een dezer stroomen doorliep in eene ... lijke rigting, binnen den tijd van 24 uren, een ... van bijna twee Napelsche mijlen (3,688 mètres). ... eerst scheen deze stroom Resina te bedreigen, doch ... deed zich in de gesteldheid van den bodem een belet..., ten gevolge waarvan hij, door de steeds toenemende ... in de rigting van Portici werd voortgedrongen, alw... koninklijk kasteel en het wel niet ruime, maar toe...lijke park aan den invloed van zijn verdelgend ver... liggen blootgensteld. Reeds is alles in de weer, ... voornaamste goederen en kostbaarheden uit het ... in veiligheid te brengen. Gestadig dringt de stroo... eene breedte van 1/4 mijl en eene diepte van o... 25 mètres voorwaarts, zonder dat er eenige mogel... bestaat, om aan de schrikbarende massa, die a... haren doortogt wegscheurt en vernielt, door de o...ping van een dijk paal en perk te stellen, da... hechtste werk van dien aard tegen haren aandran... niet bestand zou zijn. Een tal van wijngaarde... reeds verwoest en, naar het zich laat aanzien, ... nog wel meer voor de vernielende kracht van den ... moeten zwichten. Vooral veroorzaken de opening... zijde van den krater eene hoogst noodlottige w..., want, terwijl er vroeger bij de uitbarsting in d...nenruimte van den vulkaan, eene veel sterkere ... werd vereischt, om de gloeijende stoffen tot den ... rand op te werken, vloeijen deze thans langs e... korter en gemakkelijker weg naar buiten. Zoo ... nu staat, vreest men meer dan ooit, den top v... kegel tot aan de openingen der zijwanden te zien ins...

Volgens tijdingen van den 19den, schijnt de Ve... tot rust te komen, daar de lava nog slechts in ... duidende stralen uitvloeit en de vulkaan geene uit... teekenen meer geeft van inwendige koking of uitbar...

RUSLAND.

Uit *le Nord* was het berigt overgenomen van ... nieuwe geldleening voor de russische schatkist. Di... zegt thans: „Wij hebben eergisteren een telegr... St. Petersburg medegedeeld, inhoudende dat het ...sche gouvernement op het punt stond, om eene l... van 30 tot 40 millioen roebels aan te gaan. Dit i... dwaling, veroorzaakt door dat onze correspond... zijne dépêche eenige woorden weggelaten had. ... in dat berigt eigenlijk bedoeld werd, is de uitg... obligatiën, welke de tweede helft van het kapit... Groote Russische Spoorweg-maatschappij uitmaken... gouvernement heeft op zich genomen, een gedeelt... die som, voor rekening der maatschappij, bij de ...dige inrigtingen op te nemen."

TURKYE.

Volgens brieven uit Beyruth (Syrië) van 2... was de Fransche vice-consul te Sidon, eenige dagen ...ger, door eenige Muzelmannen beleedigd, die in ... beleedigingen niet alleen den consul, maar ook F...rijk en den keizer deden deelen. Een verslag ove... zaak is naar Beyruth gezonden. De heer Edmo... Lesseps, consul-generaal van Frankrijk, is dadelij... eene stoomboot, die zich in de wateren van Be... bevond, naar Sidon vertrokken, van waar hij ... dagen later terug kwam, de voornaamste schuldige... het bedoelde feit gevankelijk met zich voerende.

AMERIKA.

De *Times* deelt, in een schrijven uit New-Yor... 9 Junij, het volgende mede: Onze dagbladen zij... omstandige berigten van omkoopingen en oneerlijk... in den schoot der wetgevende vergaderingen en ...selijke besturen hier te lande. Wanneer men di...rigten leest, zou men zeggen, dat de geheele nati... met zwendelarij bezig houdt. In het Congres is he...nisterie van oorlog aangevallen, wegens beweerde o...lijkheden in de aanbesteding van militaire levera... Dat de republikeinsche partij van die zaak veel ... heeft gemaakt ten koste der bewindvoerende of de...tische partij, laat zich begrijpen. Aan den andere... hebben de demokraten zich vermaakt met versch... voor de republikeinen onaangename voorstellen va...quête, strekkende om te doen blijken, hoe zekere ...name leden van die partij in betrekking stonde... onbehoorlijke pogingen, om eene herziening va... tarief der in- en uitvoerregten, naar den wensch d...briecanten van Nieuw Engeland, te bewerken. In d...delijke aangelegenheden van New-York en van eeni...dere steden, heeft een onderzoek van dezelfde stre... plaats gehad. Onder de Staten van de Unie schijnt ... consin in dit opzigt het algemeen erkende meester... te hebben. Aldaar is een officieel verslag openba...maakt, hetwelk aantoont, dat eene spoorwegmaatsc... de geheele regering van den staat, de hooge zoowel ... lage ambtenaren, had omgekocht en buitendien het ...rendeel van de plaatselijke dagbladen in hare soldij...

In deze berigten is zekerlijk wel eenige overdrij... veroorzaakt door plaatselijke opgewondenheid en p...sucht; maar, ook na aftrek daarvan, is het, naa... vreezen moet, niet te ontkennen, dat er in de ... spoedige dagen der speculatie, die nu voorbijgegaa... maar al te veel bedrog en omkooping gepleegd is."

— De tekst van de tusschen Costa Rica en Ni...gua en den agent van eene Fransche maatschapp... heer Belly) gesloten overeenkomst, wordt door de ... *York Herald* medegedeeld. Volgens deze conventie... de genoemde republieken aan eene Fransche maat...pij het regt af, om een scheepvaartkanaal op de li... de rivier San Juan en het meir van Nicargua ... leggen. Zij verkrijgt een uitsluitend privilegie vo... tijd van 99 jaren en verbindt zich daarentegen het ... binnen 6 jaren te voltooijen. Frankrijk, Engeland ... Vereenigde Staten zullen de neutraliteit van he... naal waarborgen. Als aanhangsel van deze con...treft men eene door Rivas, Martines en Mora get... de verklaring aan, inhoudende dat Centraal-A... door een door de Vereenigde Staten begunstigden ... van vrijbuiters bedreigd is, dat de Amerikaansche ... in Nicaragua opentlijk er voor uit komt, dat ...

Nicaragua slechts de keuze wil laten tusschen een derdelijken inval en de onmiddelijke ratificatie van het Cass-Yrissari-tractaat, en ten slotte, dat Nicaragua besloten heeft zijne onafhankelijkheid aan de gemeenschappelijke garantie van Engeland, Frankrijk en Sardinie toe te vertrouwen.

De nieuwe koloniale Staatkunde omtrent onze O. I. Buitenbezittingen.

(Vervolg).

De zeereizigers, die de schoone kusten onzer Indische eilanden bezoeken, treft niets meer dan de eenzame stilte dier rijke natuur, door geene tafereelen van menschelijke nijverheid afgewisseld of afgebroken. Waaraan is het toe te schrijven, dat b. v. een eiland als Borneo, reeds sinds eeuwen bevolkt, dat voor den mensch onbegrensde bestaanmiddelen aanbiedt en, indien men zich aan een cijfer mag wagen, vijftig millioenen menschen zou kunnen voeden, waarschijnlijk niet meer dan drie millioenen zielen bezit? Men moet hier aan een zamenloop van storende beginselen voor de wetten der bevolking denken, waaronder in de eerste plaats gemis aan veiligheid voor persoon en goed te rangschikken is. Wat baat het den Dajakker, om zijne vlijt aan een rijstveld te besteden, als de radja hem van zijn oogst berooft en hij en zijn gezin zich moeten generen met de wortelen en de kruiden der wildernis? Maar bovendien hebben deze volkeren veel van besmettelijke ziekten, als de pokken, lepra en syphilis te lijden. Zoodra de pokken zich onder een stam of eene nederzetting verspreiden, dan verspreiden zich de leden daarvan, om de besmetting te ontwijken, waarin misschien eene reden der eenzame woonkeuze gelegen is. De Staatscommissie raadt hier de uitbreiding der vaccine aan, die op sommige buitenbezittingen veel te wenschen overlaat, en voorts de uitbreiding van het getal geneeskundigen, ook tot ontwikkeling van kennis en wetenschap. Zij verlangt verder opleiding van jeudige inlanders aan het hospitaal te Batavia of aan eenig hospitaal op de buitenbezittingen, naar het gunstig werkend voorbeeld op Java, die vervolgens als vaccinateurs werkzaam konden zijn, en wat tevens aan de zendelingen opgedragen kan worden. Geen sterker middel tevens, om de bevolking aan zich te verbinden. Hoeveel onzer jeugdige geneesheeren, die den kostbaren levenstijd zien verloren onder het hopeloos uitzien naar practijk, zouden, onder goede bezoldiging, zich eene nuttige en wetenschappelijke loopbaan, op verschillende punten van Borneo, Sumatra en Celebes enz., kunnen verwerven?

Vervolgens wordt de uitroeijing van wild gedierte, als tijgers en krokodillen voorgestaan, die voortdurend eenige menigte inlanders verslinden. Op Java alleen hebben wij het jaarlijks getal slagtoffers van den tijger wel eens op 2000 hooren schatten. Het verscheurend gedierte ontwijkt de zamenwoning der menschen, en hierin is een grond te meer voor hunne concentratie.

De Staatcommissie oordeelt de immigratie van Chinezen op sommige punten wenschelijk, als een levenwekkend beginsel en om de producten des lands in den handel en alzoo tot waarde te brengen. Op sommige punten zou echter, naar hare meening, hun te groote toevloed gevaarlijk kunnen worden. Veel komt er op aan, dat zij aan het dadelijk Nederlandsch gezag onderworpen zijn, en men toe zie, dat zij geen eigen bestuur, en alzoo een staat in den Staat vormen, als vroeger op Borneo het geval was. Vooral in de wijd uitgestrekte en weinig bevolkte Lampongs op Sumatra en op de kusten en rivieroevers van Borneo, schijnt de landbouw op de vlijtige hand van den Chineschen landbouwer te wachten.

De Staatscommissie, erkennend het naauw verband tusschen de voedingsmiddelen en de bevolking, wil de teelt van rijst tot een aanhoudende zorg der regering verheven zien. Hoe gebrekkig is die niet b. v. op Borneo, waar men op sommige kusten de rijst op vlotten, met aarde bedekt, voortteelt, om die daarna te verplanten; de sawa's of natte rijstvelden zijn daar onbekend. Wij zouden geheel Europa uit onzen Indischen Archipel van rijst kunnen voorzien. Veel en met goed gevolg is in de laatste jaren voor de rijstteelt in Palembang en in Menado gedaan; maar de Staatscommissie beschouwt dit slechts als gelukkige proeven, die eene grootsche voortzetting gebieden; daartoe slaat zij voor de vestiging van kleine koloniën van Javanen, die met de natte rijstteelt bekend zijn. Zij wil hen daartoe aanvankelijk door voordeelige voorwaarden uitlokken. De toename der bevolking op Java maakt, dat de ledige plaatsen spoedig weder aangevuld zouden worden. Men kan hier in de eerste plaats het oog op die menigte van Javanen hebben, die geen aandeel in de dessa-gronden bezitten, en ligt tot een meer zwervend leven gebragt worden. Voor de ontwikkeling van den landbouw zal eene trapswijze internationale kolonisatie der buitenbezittingen door Javanen, die bij voorkeur een landbouwend volk geworden zijn, de beste vruchten dragen. De Staatscommissie beveelt tevens de kolonisatie van Boeginezen uit de rijkjes van Towadjoe en Loewoe, en daarbij den invoer van het noodige trekvee en betere landbouw-gereedschappen, aan. Misschien zouden ook de Balinezen goede kolonisten zijn. In weerwil van het groote verschil der menschen-rassen in onzen archipel, die eene evene verscheidenheid van aanleg en vorderingen vertoont, is de gedachte aan eene archipelagische kolonisatie nog nooit in eene proef overgegaan.

Het is op deze wijze, dat eenmaal de Grieksche archipel, en zelfs de kaalste rotsen bevolkt en de kunsten des levens ook daarbuiten naar de Zwarte zee, Sicilië en een gedeelte van Italië overgebragt zijn. Hoe vele eilanden, hoe vele punten op het groote kustgebied van Borneo en Nieuw-Guinea zouden niet geschikt voor eene Javaansche nederzetting zijn, waar onder men een verbeterd dessa-bestuur en den afzonderlijken grondeigendom kon invoeren. Dit laatste vooral zoude eene reuzenschrede op den weg des vooruitgangs wezen. Wel is waar, zijn de kusten door Maleische radja's ingenomen, doch de Indische menschheid zoude er oneindig bij winnen, wanneer die magtelooze rijkjes in Nederlandsche residentiën herschapen wierden, en zonder welken maatregel de zeeroof onuitroeibaar schijnt.

Onder de middelen, om de bevolking te vermeerderen en hare welvaart te bevorderen, trekt ook de Staatcommissie den aanleg van wegen, die de bergvolken met de kust en de hoofdplaatsen van ons gezag in verbinding brengen. De wegen zijn altijd de kanalen van beschaving voor de ruwe volkeren geweest, zoo als ons in den ouden tijd de Romeinsche en daarna de Frankische heirwegen, en in den nieuwen tijd de krijgswegen in de Hooglanden van Schotland en de Vendée geleerd hebben. Wat zoude Java zijn zonder zijn grooten postweg? Het verslag wijst ook op hetgeen, in de laatste jaren, voor de wegen op Sumatra en Celebes gedaan is. Zonder wegen zijn ook geene uitgebreide culturen in de binnenlanden denkbaar. *Raffles* zeide van Sumatra: „Ik wilde een grooten weg aanleggen door het midden van het eiland, van het eene einde naar het andere, en de rivieren zouden de zijwegen uitmaken." — Dit grootsche denkbeeld is daarom door de Staatscommissie opgevat. Zij stelt een weg voor, van de Lampongsbaai uitgaande, om dien te vereenigen met den grooten weg, die reeds in de Padangsche bovenlanden bestaat, met een zijtak naar Palembang. Zulk een kruisweg zou ons het veilig bezit van Sumatra verzekeren. Men wil daartoe echter de krachten des volks niet misbruiken; de Staatscommissie is alzoo voor het organiseren van werk-compagniën, zamengesteld uit Javanen, die aan de vestingwerken op Java ervaring opgedaan en aan arbeid en tucht, onder officieren en opzigters der militaire genie, gewoon zijn geworden. Het verslag treedt vervolgens in een meer uitvoerig vertoog over de middelen tot vestiging van eene inlandsche bevolking langs die heirbaan.

De Lampongs, een wijd uitgestrekt laag land, van meestal vruchtbaren bodem, zouden langs dien weg en aan de oevers der bevaarbare rivieren, die men beweert voor den aanleg van rijstvelden bijzonder geschikt te zijn, de beste gelegenheid voor de nederzetting van Chinesche landbouwende kolonisten aanbieden. De kosten der bescherming zouden rijkelijk door matige tollen op den in- en uitvoer, en eene geringe retributie voor den afstand van grond kunnen gevonden worden. Daar, in de Lampongs, kon de groote pepertuin der aarde zijn; — maar er bestaat een volslagen gemis van veiligheid van persoon en goed. De Lampongs toch zijn, sinds ons langdurig bezit, een voortdurend tooneel van menschenroof en moord gebleven; nergens is de werking van den djocjoer drukkender, en men heeft er nog eene soort van kastenwezen op den koop toe. Aan al deze oorzaken moet men de schaarsche bevolking van deze uitgebreide landstreek en de menigte van tijgers, krokodillen, olifanten, neushorens, enz. toeschrijven. De eer, het stoffelijk belang, de staatkundige veiligheid leggen aan ons bestuur de dure verpligting op, om zich ernstig den toestand der Lampongs aan te trekken, en voorzeker zou niets daartoe krachtiger medewerken dan een weg, wiens boorden op eenige afstanden gekoloniseerd werden.

Onder de menigvuldige eilanden langs de westkust van Sumatra, munt het eiland Nias door zijne vruchtbaarheid en talrijke bevolking uit, wier inborst niet alleen, maar wier blanker kleur en schoonheid van wezenstrekken een edeler oorsprong verraadt. Haar zielental schat men op 300,000. Dit eiland levert de pandelingen aan Atjin door een handvol Maleijers, die zich van de kust meester gemaakt hebben, en door list en geweld zich pandelingen verschaffen.

Het is meer dan tijd, dat deze goede bevolking, welke zich aan het vreedzaam bedrijf van den landbouw wijdt, op een ongemeen vruchtbaren bodem, die door veertien rivieren doorstroomd wordt, onder onze dadelijke bescherming kome, en dat de Maleische invloed van den radja van Goenong-Setoelie voor goed te niet gedaan worde. De Staatscommissie stelt voor, om een weg over dit eiland aan te leggen, waardoor de nijverheid der ingezetenen te gelijk met de uitbreiding van ons gezag bevorderd zou worden. — Maar zal men langer dulden, dat de Maleische radja eene belasting op den uitvoer en de in- en uitgaande vaartuigen (prahoes) heft? De westkust van Sumatra, van het uiterste punt der Lampongs tot aan dat van Atjin, zoude met de menigvuldige eilanden, die meestal nog weinig bekend zijn, de voordeeligste gelegenheid voor eene uitgebreide kuststoomvaart geven, doch tot nog toe nemen de Indische Nederlanders te weinig deel in den Archipelagischen handel.

Het is bekend, hoe de zeerooverij, in weerwil dat onze verdienstelijke marine haar aanmerkelijk heeft geknot, nog steeds de plaag der Indische wateren is. De Staatscommissie stelt daarom voor, het getal kleine schroef-stoombooten van snelle vaart te vermeerderen, ten einde de roovers in de kreeken en veelvuldige schuilhoeken te kunnen vervolgen. Om op den duur in Indië te kunnen blijven, zouden de booten van het duurzaam djatihout gebouwd kunnen worden. Zij zouden beter ingerigt kunnen worden, naar de behoeften van het klimaat. Een betrekkelijk gering getal van officieren, onderofficieren en Europesche matrozen zou genoegzaam zijn. „ Alle inrigtingen, leest men, tot het onderhouden van eene talrijke flotille van stoomschepen zijn in Indië aanwezig, als drooge dokken, eene groote fabriek tot het repareren, ja zelfs tot het geheel nieuw vervaardigen van stoom-machines, voorts eene ketelmakerij en eindelijk onuitputtelijke steenkolenmijnen."

Het groote kwaad der zeerooverij is evenwel niet gelegen in het overvallen van de weerlooze handels- en visschersvaartuigen der inlanders, maar, met menschenroof gepaard, maakt zij de stranden onveilig, en van daar dat geheele kusten, vele mondingen der rivieren en duizende kleine eilanden onbewoond zijn, die voor handel en scheepvaart de schoonste gelegenheid aanbieden. De meeste Maleische rijkjes op de kusten zijn door de zeeroovers ontstaan, noch om hunne magt te duchten, noch om hunnen oorsprong te ontzien. De geheele uitroeijing van de zeerooverij wacht op de bezitname van alle kustlanden op Borneo en Celebes door het Nederlandsch gezag; en deze maatregel zou al dadelijk ten uitvoer gelegd kunnen worden tegen alle radja's der kust, die overtuigd werden van handdadig aan zeeroof te zijn geweest of met de roovers te hebben geheuld. Wij hebben hier nog eene andere opmerking. Wanneer onze stoomschepen met de rooverspraauwen handgemeen worden, worden deze laatste door gezwinde wendingen overstoomd en men laat de vaartuigen met de bemanning in de diepte der zee verzinken; men is dan zeker, dat deze bemanning geenen roof meer plegen zal. Maar zoude het dezen onversaagden lieden, die gewoon zijn den dood onder de oogen te zien en daarom te verachten, niet meer afschrik geven, wanneer men hun het leven spaarde, om hen eenige jaren aan de wegen in de binnenlanden te laten werken? Daarna kon men hen in de binnenlanden koloniseren. De zeeroof is in hun oog geen misdadig, maar een roemvol bedrijf, en het voorbeeld van *Vosmaer* leert, dat ook zeeroovers in nuttige vreedzame menschen te herschapen zijn. Men moet aan geen deel van het menschdom wanhopen.

Hoe meer de handel, die met Europesche schepen gedreven wordt, in de Indische zeeën vermeerdert, naar die mate zal men ook den zeeroof zien verminderen. Maar hiertoe is niets dringender noodig, dan eene geheele en spoedige herziening van onze jammerlijke Indische tarieven. Wij kunnen niet beter doen, dan hier het verslag zelf te laten spreken : — „ Eene spoedige algemeene herziening van het handel- en douanenstelsel in Nederlandsch Indië naar de milde oeconomische begrippen van dezen tijd, zoo ruimschoots thans in het moederland gehuldigd, wordt daartoe dringend vereischt. De behoefte daaraan is reeds meer dan eens door Uwer Majesteits regering erkend en door den Minister van koloniën de geneigdheid en het voornemen, om daartoe over te gaan, uitgesproken. Die taak, hoe veelomvattende die schijnbaar ook wezen moge, zal echter in omvang veel verliezen, wanneer het leidend denkbeeld is, dat *matige* regten de tegenwoordige *hooge* regten moeten vervangen, dat de reeds afgeschafte begunstiging van eigen vlag afgeschaft blijft, dat verschil in regten *naar gelang der bestemming* van de goederen vervalle; dat *stelselmatigheid* de tegenwoordige stelselloosheid moet vervangen; dat *eenheid* van tarief en vereenvoudiging noodig zijn. Aan deze vereischten schijnt in groote mate te voldoen het ten jare 1847 ingevoerde en in het Indisch Staatsblad van dien jaargang onder No. 19, opgenomen reglement voor de heffing van in- en uitgaande regten te Moeara Kompeh, in het rijk van Djambi (Sumatra's Oostkust). De handel in het algemeen, die van Singapore niet uitgezonderd, heeft de milde bepalingen, daarin zamengevat, toegejuicht. Wierden de bestaande tarieven in dien zin herzien, de inlandsche verbruiker, de producent, de handelaar en scheeps-gezagvoerder, inlander zoowel als Europeaan, Nederlander en vreemdeling zouden er bij winnen. De Nederlandsche vlag, waar zij waait, alzoo het teeken geworden van veiligheid en bescherming, van beschaving en ontwikkeling, zonder dat die voordeelen door al te drukkende regten moeten vergoed worden, zou meer het vereenigingspunt worden van ruimen en toenemenden omzet tegen voorwerpen der Europesche nijverheid. *In dit opzigt beveelt zich in de eerste plaats het denkbeeld aan, dat de rijst als het hoofd-ruilingsmiddel voor den handel en het hoofdvoedingsmiddel der bevolking in geheel Neêrlandsch Indië, niet nu en dan naar wisseling der omstandigheden, maar voor altijd, zoowel bij den in- als den uitvoer, vrij van regten worde gesteld* „ — Wij hebben hier niets bij te voegen, dan onze overtuiging uit te spreken, dat met zulk een tarief onze Indische archipel spoedig den groothandel van de drie werelddeelen, waarvan het een middelpunt uitmaakt, tot zich zal trekken, dat de geheele handelswereld belang in het voortdurend bezit van dien archipel bij Nederland zal stellen, dat aan de nijverheid van den inlander een nooit gekende prikkel zal worden gegeven en de matige regten in weinige jaren ruimer en vaster inkomsten aan de Indische schatkist en het moederland zullen geven, dan de hooge, zeer hooge regten der tegenwoordige tarieven.

De Staatscommissie meende zich hiertoe niet te moeten bepalen; maar slaat ook het oog op die Staten, waarvan de hoofden, vorsten mag men hen schier niet noemen, — door contracten de souvereiniteit van Nederland erkend hebben. Deze heffen verschillende regten op den handel, die meestal geheel willekeurig zijn, en in waarheid allen handel dooden. Daaromtrent leest men in dit Verslag : „ Er is echter een punt, dat de Staatscommissie in dit opzigt *bijzonder* aan de behartiging van Uwer Majesteits regering wenscht aan te bevelen; namelijk, om overal, waar nog inkomende en uitgaande regten of tollen door inlandsche vorsten of hoofden geheven worden, wier bedrag en wijze van heffing zoo hoogst belemmerend voor handel en scheepvaart werken, die te doen afschaffen, of de heffing daarvan aan het Nederlandsch gezag te doen opdragen. *Tegen equivalenten of schadeloosstelling in geld, zal veelal dit regt gaarne worden afgestaan.*"

Bij eene algemeene herziening der contracten met de inlandsche vorsten, door de Staatscommissie aanbevolen, dringt zij tevens op de afschaffing van andere schadelijke belastingen aan, die door de Maleijers van de oorspronkelijke inlanders gevorderd worden, meestal in natura, zoo als de *Ba-bakolan*, *Sa-sara Ttatja*, en de *Katiban*, zijnde de verpligting aan de Dajaks opgelegd, om voor het door hen benoodigde zout padi te leveren, namelijk voor een katje zout twintig katjes padi, en om jaarlijks eene bepaalde hoeveelheid handelsartikelen, zoo als kleedjes, tabak, enz., te moeten aannemen, tot een willekeurig gestelden, buitensporig hoogen prijs. De Staatscommissie gaat van het denkbeeld uit, dat de welvaart der inlandsche bevolking de grondslag van den handel zijn moet; en hoeveel lijnwaad zouden wij niet binnen eenige jaren onder de Dajaksche bevolking kunnen afzetten, als zij niet onophoudelijk aan de roofzucht der Maleijers ten doel stond! Het zout is het groote middel tot onderdrukking der inboorlingen, en dit is moeijelijk te weren, wanneer wij niet den zouthandel aanvankelijk overnemen, en zorgen, dat zij in 's lands magazijnen zich daarvan ten allen tijde voorzien kunnen.

Het monopolie der O.-Compagnie had het dubbele gevolg, dat het de landbouw- voortbrenging en den handel te gelijk benadeelde. Om het monopolie der specerijen werd op vele eilanden der Molukken de aanbouw van nagelboomen verboden, maar ofschoon deze cultuur in de laatste jaren wederom vrij gelaten is, met uitzondering van Ambon en onderhoorigheden, is door meer dan twee eeuwen onderdrukking aan de bevolking de lust vergaan, om nagelboomen te planten; niettemin meent de Staatscommissie, dat al, wat het monopolie van de oude O. I. Compagnie herinnert, waarop het maranatha der Molukken drukt, uit de toekomstige koloniale staatkunde gebannen moet worden, en stelt dus eene geheel vrije cultuur van nagelen en noten voor, welke laatste tot nog toe tot Banda beperkt is. Tegelijk wenscht zij, dat de gouvernements-koffij van Menado en de specereijen der Molukken voortaan in de vrijhaven van Macassar of te Ambon verkocht mogen worden. „Dat de *netto opbrengst*, zegt het verslag, door zoodanige wijze van afzet voor het gouvernement geldelijk meer voordeel zoude opleveren, dan bij kostbare verzending naar Batavia en verder van daar naar Nederland, en dat daardoor ook het debouché vooral der specerijen uitgebreid zou worden, behoeft geen betoog." — Het gebruik van specerijen schijnt in Europa niet toe te nemen; goede redenen, om daarvoor de markt van Azië en Australië te openen. — Om toekomstige terugvrachten uit de Molukken mogelijk te maken, stelt ook de commissie eene cacaoteelt voor, door gedwongene aanplanting, maar waarvan de opbrengsten *geheel en al* ten bate van de bevolking zouden komen. Zij wenscht tevens aan de veilingen van specerijen te Ambon, die van meubelhout als ebben-, wortelhout enz. te verbinden. Paarlemoer en schildpad kunnen daaraan in het vervolg toegevoegd worden.

(*Wordt vervolgd*).

Statistiek der Europesche Handelshuizen *in Indië.*

Ter beoordeeling in hoe verre het getal der Europesche handelshuizen, gedurende de laatste twintig jaren, in Indië is toegenomen, ontleenen wij, met betrekking tot de hoofdplaatsen, aan de Naamregisters van 1838, 1848 en 1858 de volgende opgaven.

	1838.	1848.	1858.
Batavia	44	61	94
Samarang	12	16	18
Soerabaija	14	16	39
Padang	?	7	8
Macassar	?	4	5

— Deze cijfers op zichzelf in hunne waarde latende, mogen wij er met gerustheid de gevolgtrekking uit opmaken, dat de Europesche particuliere handel, gedurende het gezegde tijdverloop, zeer belangrijk is toegenomen te Batavia en Soerabaija; dat die uitbreiding te Samarang veel minder gunstig was en dat, wat betreft Padang en Macasser, er naauwelijks eenige vooruitgang te bespeuren is.

. Bij de beoordeeling houde men evenwel voor oogen, dat het getal firma's niet de eenige maatstaf van den vooruitgang des handels zijn kan.

REDACTIE.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	NAAR.
Augustus	23 Nederlandsch	Neptunus	J. Schuurman	Amsterdam	7 Mei	Batavia
"	— Engelsch	Lady Inglis	H. Iwizek	Sunderland	4 "	Shanghai
"	— Nederlandsch	Albatros	K. P. Haasnoot	Amsterdam	6 "	Batavia
"	— "	Eensgezindheid	B. G. Flik	" via Swansea.	3 "	Hongkong
"	— Engelsch	Therese	John Logan	Kaapstad	12 Julij	Batavia
"	— "	Collingwood	W. Spince	Glasgow	2 Mei	"
"	— Fransch	Caffarette	Dereix	Havre	20 "	Singapore
"	— Amerikaansch	Aurora	W. R. Clougt	Melbourne	2 Julij	"
"	— Engelsch	West	A, H. Ramsey	Londen	26 April	"
"	— Bremer	Cater	L. Rohlp	Newport	4 Mei	Hongkong
"	— Engelsch	Strathmorë	John Mann	Londen	25 "	Shanghai
"	— "	Maggie	D. Le Geyt	Liverpool	17 "	"
"	18 Nederlandsch	Wilhelmina Catharina	N. H. O. De Groot Stiffry.	Batavia	19 August	Zierikzee
"	21 "	Henrica	A. H. Strackholden	"	18 "	Tjilatjap
"	24 Zweedsch	India	A. W. Funck	New-Castle	9 Mei	Hongkong
"	— Engelsch	Boldon Lawn	E. F. Melbaake	Sunderland	29 April	"
"	— "	Allice Marten	H. M. Harres	King George Sound	28 Julij	Batavia
"	— "	North fleet	Freeman	Hongkong	22 "	Portsmouth
"	22 Nederl. Indie	Ararat	Stemdam	Samarang	17 August	Golf v. Persie
"	20 "	Noorban		Batavia	19 "	
"	21 Nederlandsch	Vrijhandel	W. Levenstein	Liverpool	30 April	Batavia
"	22 "	Madura	Schagen V. Leewen	Batavia	22 August	Tjilatjap
"	24 "	Yssel	C. Maarschalk	Simonsbaai	15 Julij	Batavia
"	23 Engelsch	Maggil	D. Le Speyt	Liverpool	17 Mei	Shanghai
"	24 Zweedsch	Wanja	A. A. Soderberg	Götheborg	17 April	Batavia
"	25 Engelsch"	Witch of the Seas	Baxter	Sunderland	19 "	Hongkong
"	— Amerikaansch	Joung America	D. S. Babcock	Melbourne	1 Augnst	Batavia
"	— Engelsch	Elizabeth Anna	A. B. Blauck	Cardiff	28 April	Hongkong
"	21 Nederlandsch	Isaäc da Corta	H. C. Lochen	Kaap de G. Hoop.	9 Julij	Batavia
"	25 Engelsch	Elizabeth Ann	Robert Parson	Cardiffe	11 Mei	Hongkong
"	25 Amerikaansch	Marthy	Spaalding	op Walvischvangst		
"	— "	Belle	N. S. Smitt	"		
"	25 Nederlandsch	Amazone	G. Abbink	Liverpool	5 Mei	Batavia
"	26 Engelsch	Admiraal Napier	J. C. F. Lentz	Singapore		Mauritius

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Augustus	25 Nederlandsch	schip	Neptunes	P. Schuurman	Amsterdam	6 Mei	B. Kopersmit & Co.
"	— "	"	Yssel	C. Maarschalk	Simonsbaai	15 Julij	Schimmelpenninck & Co.
"	— Ned. Indisch	"	Gertruida	J. P. Bakker	Wijnkoopersbaai	11 Aug.	Paine Stricker & Co.
"	26 Engelsch	"	Strathfieldaije	W. McNeur	Melbourne	16 Julij	Borneo Company Limited
"	— Nederlandsch	bark	Krimpenewaard	Speenhoff	Samarang		Maclaine Watson & Co.
"	27 Engelsch	brik	Collengwood	W. Spence	Glasgow	2 Mei	Martin Dyce & Co.
"	— "	schoener	Theresa	O. Losan	Tafelbaai	13 Julij	Metzendorff Wilmans & Co.
"	— "	"	Alice Martin	H. Harus	Australie	10 "	Hunter Houghton & Co.
"	— Nederlandsch	schip	Noach	P. Wierikz	Rotterdam		J. Cezard & Co.
"	— Belgisch	"	Philotak		Singapore		B. Kopersmit & Co.
"	— Ned. Indisch	bark	Kalimantan	Lie Oentat	Pecalongan	21 Aug.	Buijs Jacobsen & Co.
"	— "	"	Al Aijdroesie		Sumanap		B. J. Jacobs.
"	— "	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	25 Aug.	Levert & co.
"	— Engelsch	schip	William Simpson	J. Spaltt	Londen	6 Mei	Martin Dyce & Co.
"	— Amerikaansch	"	Mastiff	Wm. C. Johnson	Adelaide	1 Julij	Paine Stricker & Co.
"	— "	bark	Kleber	Cowen	Sijdneij		"
"	— "	schip	Young America	Babcoch	Melbourne	1 Aug	"

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Augustus	26 Nederlandsch	bark	Resident van Son	C. Kramers	Soerabaija.
"	— "	"	Petronella Catharina	T. Hagen	Soerabaija via Samarang
"	— "	schip	Bernard Hertog van Saxe Weimar	P. H. Hazewinkel	Cheribon
"	— Ned. Indisch	bark	Anis Balgair	Sech bin Soenkar	Indramaijoe
"	— "	brik	Hawiel Hair	Sech Baoezier	Padang
"	— Deensch	bark	Helvetien	Bruhn	Engeland via Sam. en Soerabaija
"	— Engelsch	brik	Kestrel	C. Smitt	Australie
"	— "	bark	Anna Forster	Clarke	Nederland via Soerabaija
"	— "	"	Omagh	W. Davidson	Macasser
"	— Amerikaansch	schip	Telegraph	A. W. Giles	Samarang
"	27 Fransch	"	Ville de Paris	A. Marillet	Manilla
"	— Nederlandsch	bark	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Bushire via Samarang
"	— "	"	Jeannette Cornelia	J. Verhoeven	Soerabaija
"	— Ned. Indisch	"	Machmoedie	Said Hoesin bin Segaf	Samarang via Sumanap
"	— Nederlandsch	"	Cornelia	J. H. Witt	Nederland
"	28 Zweedsch	schip	Australie	Str mberg	Amsterdam via Soerabaija.
"	— Engelsch	"	Strathfieldaye	W. M. Neur	Engeland " "

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Gelderland*	D. Crap Hellingman		Haager & Schuurman.
"	"	Johanna Geertruida*	Flens		Maclaine, Watson & Co.
"	"	Krimpenewaard*	Speenhoff	Nederland	"
"	schip	Soerabaija	A. M. Swart	Nederland	Busing, Schröder & Co.
"	"	Yssel*	Maarschalk		Schimmelpenninck & Co.
"	bark	Jhr. Mr. van de Wall van Puttershoek*	K. F. Lammerts		"
"	"	Julia*	van der Kolff		"
"	"	Grootmeester National*	Giesse		"
"	"	Maria Agnes	B. ten Brink	Amsterdam	E. Moormann & Co.
"	"	Java's Welvaren*	Doornbos		Paine, Stricker & Co.
"	"	Phoebus*	de Roever qq.		"
"	brik	Mathilde*	J. H. Fekkes	Nederland	"
"	bark	Loopuit	J. Haring		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Cornelia en Geertruida*	C. E. Hoeksma	Samarang	"
"	"	Johanna Christina*	J. R. de Boer		"
"	"	Albrecht Beijling	G. Muller		"
"	"	Luconia	H. J. Hulshoff		"
"	schip	Noord Braband	H. R. Bok		"
"	bark	Hendrik-Ido-Ambacht*	L. Bijl	Cheribon	van Ommeren, Rueb & Co.
"	schip	Neêrlands Koningin*	G. Geerling	"	"
"	"	Van Olden Barneveld*	N. F. Hoet		"
"	bark	Twee Anthonij's*	C. van Rijn van Alkemade		Reijnst & Vinju.
"	schip	Europa*	J. G. Tromp		"
"	bark	Jeannette*	T. Visser	Samarang	B. Kopersmit & Co.
"	"	Albrecht Beijling	P. L. Muller		"
"	"	de Zwijger	P. P. Hoogland		"
"	"	Calijpso*	D. R. Nolles	Samarang en Soerabaija	"
"	"	Vrede	L. van der Plas		"
"	schip	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		"
"	"	Javaan*	H. Mimmix		"
"	"	Karel en Henricus	A. van der Geer		Dümmler & Co.
"	"	Stad Schiedam	T. Wulp		J. Cezard & Co.
"	bark	Bellatrix	Sandberg		"
"	"	Antonia Geertruida	Browning		"
"	"	Louize Jacoba Johanna*	B. Draijer		"
Nederl. Ind	"	Bintang Oetara*	Meijer		Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Asiah Bandjermassing*	Akiel	Samarang	"
"	"	Al Osmanie*	Sech Moh. Bahasoan	Riouw en Singapore	"
"	"	Adenau*	Djamaloedin	Samarang	"
"	"	Aloewie Segaf*	SoEgie	Samarang	"
"	"	Berkat*	Sohot		"
"	"	Alhamdanie*	Said Habassij	Tagal	"
"	"	Alnoer*	Said Aijdroes		"
"	"	Alnoer*	Sech Awab Said	Samarang	B. J. Jacobs.
"	"	Almansoor*	Osman bin Takier	Banjermassing	"
"	"	Noorban*	Said Alie bin Djen	Banka	"
"	brik	Fathool Main*	Said bin Oemar Satrie		"
"	bark	Sara Eleonora*	D. Schuijmer	Samarang	Cassalette & Co.
"	schoener	Chieftain*	L. de Jonge		Reijnst & Vinju.
Engelsch	bark	Northumtrian*	Smith	Rotterdam	Maclaine, Watson & Co.
"	schip	Norwood*	T. Bristow		"
"	"	Monsoon*	Hane		Hunter, Houghton & Co.
"	bark	Saxon King*	W. Deans		"
"	schip	Thames*	Luckey		"
Fransch	"	Jessore*	C. Gachet	China	J. Cezard & Co.
Amerikaansch	bark	J. B. Lancaster*	E. Small	California	Paine, Stricker & Co.
"	schip	Golden Rule*	Maij		Maclaine, Watson & Co.
Bremer	"	Joh. Lange*	Lampke	Nederland	Metzendorff Wilmans en co.
"	bark	E. Melchers Sen*	Petjuch		Busing, Schröder & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

MARKTPRIJZEN.

te Batavia den 28 Augustus 1858.

Koffij, Java ƒ 28,— zonder voorraad.
——— Padang, zonder voorraad.
Rijst, Indramaijoe met zakken ƒ 180,—
——— witte ƒ 135,— @ ƒ 150,— per koyang (1ste kwaliteit), afgedaan.
——— ƒ 120,— @ ƒ 130,— per koyang (2de kwaliteit), weinig vraag.
——— Carga ƒ 95,— @ ƒ 100.— niet veel in vraag.
Suiker, witte N°. 16 ƒ 15,75 @ ƒ 16,— afgedaan.
Wisselkoers op Holland 99%.
" op Engeland, ƒ 12,25 £.
Gouvernement geen papier.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 16 *tot en met den* 20 *Augustus* 1858.

Aanvoer.

Van China per Ned. bark *Albrecht Beijling*, gez. Muller, agt. B. Kopersmit en co.

50 ks. gember. *Gezagvoerder.*

Van Australie per Eng. schip *Kestrel*, gez. Smith, agt. Maclaine, Watson en co.

128 kn. cherry brandy. *Gezagvoerder.*

Van Nederland per Ned. bark *Gebroeders*, gez. de Groot, agt. Maclaine, Watson en co.

50 vn. bier. *Order.*
50 vn. bier. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
104 vn. wijn. *L. Platon.*
3000 ks. brandy. *Busing, Schröder en co.*
16 oxh. wijn. ....
1 kt. conserves. *Paine, Stricker en co.*
60 keld. olie. *J. Cezard en co.*
12 kn. manufact. *T. Crone, van der Beek en co.*
90 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
184 coll. manufact. *E. Moormann en co.*
40 bn. zakken, 432 vn. vleesch. 100 vn. kop. munt. *N. H. M.*

Voor Samarang.

78 kn. manufact. ....

Voor Soerabaija.

10 vn. bier, 299 coll. ijzerwerk.

Van Bordeaux per Fr. bark *Jessore*, gez. Gachet, agt. J. Cezard en co.

100 kn. cognac, 511 do. wijn, 60 oxh. do. 94 coll. do. 1069 coll. provisien, 1 do. zijdenstoffen, 20 kn. vruchten op water, 20 do. do. op brandy, 20 do. 73 do. zijden modewaren en kramerijen, 15 do. sardijntjes. *Agenten.*
3 oxh. wijn. *Paine, Stricker en co.*
105 kn. wijn. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
180 kn. wijn. *L. Platon.*
6 kn. wijn. *Busing, Schröder en co.*
274 kn. wijn. *Cassalette en co.*
3 kn. diversen. . . . .
5 kn. modewaren.. *Herment*
9 coll. diversen. *van den Broek en Veeckens.*
1 kt. wijn. *de Codrika.*
4 piano's. *Dubraij.*
40 kn. vruchten op azijn. *Order.*
275 coll. diversen en dranken. *Haager en Schuurman.*

Van de Lampongs par praauw Schuit, gez. Wanhim en Hadjie Rand.

125 pic. gomelastiek, 55 do. dammer. *Gezagvoerder.*

14 doz. roode visch. 116 kistjes zeep *Aan boord gebleven lading.*

Van Indramaijoe per N. I. bark *Anis Balgair*, gez. Sech Salim bin Moh. bin Soenkar.

6600 pic. rijst. *van der Plas en Francis.*

Van Rio-Janeiro per Hamb. bark *Tell*, gez. Koch, agt. C. Bahre en G. Kinder.

120 led. vaten, eene partij planken. *Agenten.*

Van Nederland per Ned. bark *Calypso*, gez. Notter, agt. B. Kopersmit en co.

100 md. min. water, 101 bn. manufact., 8 kn. .... *E. Moormann en co.*
25 bn. manufact. *Haager en Schuurman.*
132 vs. boter. ....
79 coll. .... *Agenten.*
100 vs. kop. munt, 10 do. zilv. do. 3 kn. scheepsblokken, 182 ps. ankers, 61 do. kettingen, 407 stav. do. 13½ pijp. azijn, 347 coll. goederen. *Gouvernement.*

Van Nederland per Ned. bark *Luconia*, gez. Hulshoff, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

100 led. leggers. *J. Cezard en co.*
50 led. leggers. *E. Moormann en co.*
40 keld. lijnolie, 10 do. gekookte do. 8 coll. touwwerk. *van Ommeren Rueb en co.*

Van Pecalongan; per Ned. bark *Nieuwe Lekkerland*, gezagv. Hoffman, agenten de Weerdt. Ruyl en co.

500 pic. tin, 150 do. rotting, 5000 do. suiker, *N. H. M.*

Van Toeban, per Ned. schip *Europa*, gezagv. Tromp, agent. Reynst en Vinju.

90/m metselsteenen, *Agenten.*
3716 ps. balken, 48 do. kromhouten, *Gouvernement.*

Van de Lampongs, per schuit, gezagv. Wanhen.

60 pic. gom elastiek, 40 do. dammer, *Gezagvoerder.*

Van Pontianak, per Ned. Ind. bark *Aloewie Segaf*, gezagv. Oewa Soegie.

15500 bossen rotting, 2000 ps. klappers, $3^{40}/_{100}$ pic. was. $1^{1}/_{2}$ corg. matten, *Gezagvoerder.*

Van Bandjermassing, per Ned. Ind. bark *Adenau*, gez. Aminoedien.

9990 bossen bindrotting, *Said Moh. Aijdiet.*
184 ps. kadjangmatten, 150 planken, *Gezagvoerder.*
140 tonn. steenkolen, *Gouvernement.*

Van Singapore, per Ned. Ind. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. Lewis, agenten Maclaine, Watson en co.

1 kist geweren, *Plump en co.*
10 kn. wijn, *Paine, Stricker en co.*
38 pakk. zakken, 50 zakk. garen, *Agenten.*
5 kn. chin. goederen, *Ko Kongtjaij.*
8 coll. chin. goederen, *Lim Hoa.*
2 coll. manufacturen, *Sech Abdulla Jamie.*
8 " " *Said Alie IJdroes.*
6000 $ *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kist specie, *Sech Moh. Bafadie.*
2 zakken ivoor, *Oeij Intjing.*
1 kist opium, 613 ks. zeep, 75 zakk. salpeter, 40 do. zaden, *Pitcairn Syme en co.*
9 " " *Agenten.*
3 kn. ijzerwerk, *Burt, Myrtle en co.*
36 coll. manufacturen, *Martin, Dyce en co.*
29 .... diversen, *Sech Moh. Basanpit.*
57 zakken zaden, 20 do. garen, 50 do. salpeter, 3 kn. zijde, 4 bn. leder, 1 do. manufacturen, *Joakim.*
4 kn. zijde, *Said Oemar Hindoan.*
8 kn. manufacturen, *Sech Moh. Segaf.*
1 kist goudgeld, *Borneo C. Limited.*
1 kist goud, *Said Moh. Bafagal.*
4 zakk. diversen, 1 kist manufacturen, 1 do. goud, 60 zakk. salpeter, *Said Moh. Bakarmin.*
1 kist zijde *Said Moh. Basandit*
10 kn. chin. goederen, 1 do. zaden, *Tjia Kiokbie,*
1 kt. staafgoud. *Said Aloewie Satrie.*

Van Samarang en Soerabaija per N. I. stooms. *Batavia*, agt. W. Cores de Vries.

2 kn. sarongs, 1 do. doeken, 2 do. kain pandj., 7 bn. madapoll *Limited.*
5 kn. shirtings, 4 do. chitzen. *Busing, Schröder en co.*
1 kn. diversen. *L. Platon.*
1 kt. kain pandj., 1 do. jaconets, 1 do. handschoenen, 10 do. *en G. Kinder.*
1 kt. lastings. *Gumprich en Strauss.*
3 water ketels. *Jacometti en co.*
3 kn. elefantes, 3 do. planten. *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. diversen. *van Schierbrand.*
1 kt. .... *van Iliet en ter Gouw.*
12 keld. olie. *van der Meulen en co.*
3 pic. cacao, 1 kt. .... *N. H. M.*
2 vn. vleesch, 5 keld. genever. *Order.*
eenige gouv. goederen. *Gouvernement.*

Van Soerabaija per Bremer bark *Johann Lange*, gez. agt. Metzendorff, Wilmans en co.

13812 pic. suiker, 681 do. rotting, 1574 ps. koehuiden, 226 *Lading voor Nederland.*

Van Samarang per Bremer bark *Telemark*, gez. Sch agt. C. Bahre en G. Kinder.

5429 ps. buffelhuiden, 32 do. koehuiden, 100 pic. gomdammer, 4 225 legg. arak, 224 pic. rotting, 162 do. gomelastiek, 13867 foelie; 8 do. koffij, 40784 ℔ indigo, 184 do. cubeben. *Lading*

Uitvoer.

Naar Macasser via Samarang en Soerabaija per N. I. bark *Maria*, gez. van Hulstijn, agt. T. Crone van der Beek

2 kn. provisien, 5 vn. teer, 5 do. koolteer, 1 ijzeren kist. *van Sloote*
70 keld. genever, 10 md. min. water. uit entrep. *Landberg, Be*
1200 keld. arak, 1 vt. do. *Adam en co.*
1 kt. modewaren, 1 do. regenmantels, 1 do. koek, 261 keld. goed, 20 md. min. water, 10 keld. lijnolie, 11 ks. provisien, 12 do. tegeltjes. *T. Crone*

Voor Samarang.

4 kn. jaconets, 1 do. hoeden, 1 ledikant, 1 pendules, 1 Jap. 6 banken, 28 stoelen. *Gezagvoerder.*
100 keld. lijnolie, 50 ks. cognac, 1 do. billardlampen, 12 ks. afget. bier. *T. Crone*
5 kn. koopmanschapp. *Koe Kongtjaij.*
44 kn. koopmanschapp. *Tan Hoat.*
806 kn. thee, 5 do. zijden stoffen; 1 do. knoopen, 9 vn. verf.
26 fl. liquene 2 md. min. water, 1 kt. mosterd, 8/m. sigaren

Naar Nederland, per Ned. schip *Cornelia*, gezagv. G. de agenten van Ommeren, Rueb en co.

$1131^{320}/_{1000}$ pic. thee, *N. H. M.*
290 pic. notenmuskaat, 290 do. foelie, *Reijnst en Vinju.*
375 pic. sapanhout, 170 do. rotting. 8100 do. rijst, 2335 do. buffelhuiden, 48 pic. gutta percha, 720 ℔ vanille, 200 kn.
200 kn. was, *G. Buijn.*
100 " " 50 do. soija, *Feltkamp. Mispelblom en co.*
20 kn. soija, *Vlamming Kiebert.*
90 kn. soija, 150 do. thee, *Haager en Schuurman.*
200 legg. arak, 886 ps. buffelhuiden, *J. Cezard en co.*
37 kn. naturalien, (uit het entrep.) *Maclaine Watson en co.*
13 coll. inl. provisien, 20 kn. soija, *de Weerdt, Ruyl en co.*
1 kistje lakwerk, *Gebrs. Roselje en co.*
4 kn. porcelein en lakwerk, 2 tijgervellen, 1 kn. gebr. kleederen, *Modderman en co.*
5 vs. specie, *E. Moormann en co.*
8/m man. sigaren. *Jacometti en co.*

Naar Tagal via Pecalongan, Ned. Ind. bark *Pasch* gezagv, Tan Siauwkeng.

22 kn. katoen, 3 bn. drills, *Said Aloewie Atas.*
4 bn. garen, 50 keld. genever, 5 kn. mousselines, 1 do. kain *Djimseng.*
8 bn. drills, 15 kn. wit katoen, 2 do. manufacturen, *Sech Moch.*
1 baal blaauw katoen, *Adam en co.*
1 kistje diversen, *van den Biesen, Modderman en co.*
6 dommekrachten, 98 keld. genever, 10 kn. bier, 10 do. slaolie waren, 10 keld. terpentijn, 25 ks. zeep, *Haager en Schuurman.*
2 kn. drills. 50 vs. boter, 25 keld. genever, 12 ps. kazen, 6 loodwit, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
175 kelk. genever, 4 kn. wijn, *Reynst en Vinju.*
1 kistje boeken 10 vs. talk, 1 kistje medicijnen, 11 fl. patent- do. do., 20 vn. soda, 1 vat soda-asch, 1 kistje ...., 1 baal vn. pijpaarde, 1 kist levertraan, 1 do. glazen pannen, 1 *B. Kopersmit en co.*
18 kn. madapollams, 2 do. mousselines, *Said Aloei Atas.*
5 kn. wit katoen, 26 pic. was, *B. van Leeuwen en co.*
5 bn. garen, 2 vs. verf, 1 kist mousselines, $5^{1}/_{2}$ pic. was, 15 vn. geeloker, 1 baal en 1 kist drills, 2 kn. mousselines. 1 deren, 2 do. kain pandjangs, 3 ks. thee, 100 do. zeep, 1 kist 40 kn. cognac, 2 do. lijnolie. 1 do. geeloker, 3 do. madera, 1 1 vat verf, 1 kist kain pandjangs, *Lim Kimtok.*
4 kn. kain pandjangs, 3 do. bladkoper, 2 do. wit katoen, *Sech A*

Naar Nederland per Ned. bark *Louisa Kroonp. der Nede* gez. Florijn, agt. de Weerdt, Ruijl en co.

75 pic. rotting. *Ruyl, Cramer en co.*
$2004^{15}/_{100}$ do. suiker, 25 do. rotting, 2 ks. diversen. *B. Kopers*
209786 ℔ tabak, 107 do. indigo. 2 kn. thee, 1 do. boeken, 1 do *van Maanen en co.*
60 legg. arak, 2786 ps. buffelhuiden, 2066 do. koe do, 36660 ℔ koffij. *Wermuth en co.*
1 kt. Jap. goederen. *Clignett.*
675 ℔ indigo. *t'Hooft en co.*
4 pic. koffij, 1 zak do. 2 kn. diversen, 2 pic. suiker. *McNeill en*
3 kn. arrowroot. *Andreas, Schallig en co.*
6862 ℔ indigo. *van den Broek en Veeckens.*
3 kn. diversen. *Soesman en co.*
10 vn. boter, 20 do. spek. *Reynst en Vinju.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Libra*, gez. van Os, Morgan, Melbourn en co.

1 bl. katjangzaad, 5 vs. specie, 100 do. kop. munt, 2217 coll. *Aan boord gebleven lading.*

Naar Manilla per Amerik. schip *Ravanie*, gez. Homes, Paine, Stricker en co.

9966 pic. rijst, 10 do. rotting. *Agenten.*
10 pic. rotting. *Maclaine, Watson en co.*

Naar Nederland via Padang per Ned. schip *Nieuw Lekk* gez. Hoffman, agt. de Weerdt, Ruijl en co.

500 pic. tin, 140 do. rotting, 5000 do. suiker. *N. H. M.*

Voor Padang.

24 vn. bier, 10 kn. brandy, 15 pic. suiker, 1 ps. machinerien, do. slendangs, 1 kt. valsch gouddraad. *Bond.*
115 kn. wijn, 23 do. provisien, 100 do. brandy, 50 md. min. *lette en co.*
7 kn. batik goederen, *Tolsen, Hunt en co.*
83 kn. madapollams, 10 do. drills, 25 do. garens, 5 do. rood adrianopel rood katoen, 2 do. liminiassen, 2 do. kain pandj.
176 tobb. staal, 1 kist sarongs, 1 do. katoen fluweel, $25/_{2}$ vn meel, (uit het entrep.) *E. Moormann en co.*
14 pic. staafijzer, 25 vs. verf. *B. Andreas en co.*
46 pakken stroozakken, 8 pic. suiker, 1 ijzeren geldkist. *Paine*
198 keld. genever, 40 pic. suiker, *Lim Hoa.*
2 kn. batik doeken, *Purvis en co.*
30 vn arak, *Lie Tjoetiong.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *Hendrina*, Strackholder, agt. Busing, Schröder en co.

200 pic. tin, 50 do. rotting. *N. H. M.*

Lading voor Tjilatjap.

22 kn. cognac, 2 do. zuren, 4 do. vruchten op water, 2 do 2 do. rozijnen, 6 do. wijn, 4 do. bitter, 1 do. eau de cologne water, *van der Meulen en co.*

Naar Samarang per N. I. bark *Marianne Antoinette*, gez. agt. B. Kopersmit en co.

33 coll. meubelen. *J. C. Saijers.*
1 kt. modewaren. *Agenten.*
2 bn. leder. *Heggenson.*
5 kn. gedr. katoen, 1 do. jaconets, 1 do. laken, 3 do. porcelein. *E. M*
2 kn. ijzerwerk, 1 do. manufact. *Busing, Schröder en co.*
61 coll. meubelen. *van Slooten, Morgan en co.*
2 wagens, 1 kt. stangen. *Oudart.*
36/m. sigaren. *Plump en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Amerik. schip *Thatcher* gez. Bexter, agt. Maclaine Watson en co.

59 legg. arak, 100 pic. sapanhout. uit entrep. *Agenten.*
50 legg. arak, 2066 pic. suiker. *Busing Schröder en co.*
498 pic. suiker. *Dümmler en co.*

Naar Nederland per Ned. bark *Johanna*, gez. Ouwehand, J. Cezard en co.

$49^{54}/_{100}$ pic. rotting, 200 do. tin, 4240 do. koffij, $59^{69}/_{100}$ do. in

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Amboina*, Rusman, agt. Reijnst en Vinju.

50 pic. tin, 1 geweer. *Agenten.*
2 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
5 coll. meubelen, 6 do. regalen. *Agenten.*
200 vs. boter. *John Pryce en co.*
100/m. metselsteenen, 250 keld. genever, 12 kn. glazenpannen, vs. specie. *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Lading voor Nederland.

450 pic. tin. *N. H. M.*

Naar Nederland via Bantam en Wijnkoopsbaai per Ned. ba gez. Franzen, agt. J. Cezard en co.

28 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
1 pak merkplankjes, 6000 ps. goeniezakken. *N. H. M.*

Voor Nederland.

1500 pic. tin, 150 do. rotting, 2000 do. koffij. *N. H. M.*

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP TE BA